

Hetvehelyi Óvoda

Óvodai Pedagógiai Program 2018.

TARTALOM

Bevezető

1. Az óvoda jellemző adatai
2. Gyermekkép, óvodakép
 - 2.1. Helyzetkép az óvodáról
 - 2.2. Alapelveink
 - 2.3. Gyermekképünk
 - 2.4. Pedagógusképünk
3. Az óvodánk célja, feladata, kisebbségi nevelés célja, feladata
 - 3.1. Általános feladatok
 - 3.1.1. Az egészséges életmód alakítása
 - 3.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása
 - 3.1.3. Az anyanyelvi – az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása
 - 3.2. Speciális feladatok
 - 3.2.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek óvodai nevelése
 - 3.2.2. Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek
 - 3.2.3. Kiemelten tehetséges gyermekek
 - 3.2.4. Gyermekvédelem
 - 3.3. Részfeladatok
 - 3.3.1. A természet megismerésére, védelmére nevelés
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei
 - 4.1. Személyi feltételek
 - 4.2. Tárgyi feltételek
 - 4.2.1. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke
 - 4.3. Az óvodai élet megszervezése
 - Napirend
 - Hetirend
 - Nyári élet
 - Gondozás
 - Beszoktatás, befogadás
 - Nevelőmunka tervezése

- 4.4. **Az óvoda kapcsolatai**
 - 4.4.1. **Az óvoda és a család kapcsolata**
 - 4.4.2. **Kapcsolattartás egyéb nevelési, oktatási, szakszolgálati, kulturális intézményekkel, társadalmi szervezetekkel**
- 5. **Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai**
 - 5.1. **Játék**
 - 5.2. **Verselés, mesélés**
 - 5.3. **Ének, zene, énekes játék, gyermektánc**
 - 5.4. **Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka**
 - 5.5. **Mozgás**
 - 5.6. **A külső világ tevékenység megismerése**
 - 5.7. **Munka jellegű tevékenységek**
 - 5.8. **Tevékenységekben megvalósuló tanulás**
- 6. **Ünnepek**
- 7. **Érvényességi nyilatkozat**
- 8. **Legitimációs záradék**
- 9. **Melléklet**

Bevezető

Pedagógiai programunkban speciális helyzetünket, lehetőségeinket igyekeztünk megjeleníteni, a megfelelő törvényességi szempontok betartása és figyelembe vétele mellett. A program módosításakor figyelembe vettük helyi sajátosságainkat, az intézménybe járó gyermekek szociokulturális helyzetét, szűkebb és tágabb környezetünk és partnereink elvárásait.

A módosított óvodai nevelés országos alapprogramja mellett különféle pedagógia nézetek, nevelési gyakorlatok kerültek előtérbe feladataink meghatározása során.

Nevelőtestületünk közös érték-, és normarend alapján egy összehangolt szakmai feladatvállalással alakította ki közösen elkészített hosszú távú stratégiai programját.

Az intézmény neve:

HETVEHELYI ÓVODA

Pontos címe, telefonszáma, egyéb elérhetősége:

7681 HETVEHELY, Petőfi Sándor u. 2.

Tel.: 06-73/700-332; mobil: 06/30/6624963

E-mail: ovoda@hetvehely.hu

Az intézmény OM azonosító száma: 202408

Alapító okirat száma: 005/413-1/2018

Az intézmény fenntartója:

Hetvehelyi Óvodai Önkormányzati Társulás

Az intézmény alapítója és felügyeleti szerve:

Hetvehelyi Óvodai Önkormányzati Társulás Társulási Tanácsa

A pedagógiai programot készítette: A nevelőtestület

Óvodavezető: Scherdán Zoltánné

2. Gyermekkép, óvodakép

2.1. Helyzetkép az óvodáról

Óvodánk Hetvehelyen Baranya megyében a Mecsek nyugati lábánál található. A település szép természeti környezetben, dombokkal, erdővel körülvett völgyben helyezkedik el.

Az óvoda a falu központjában, könnyen megközelíthető helyen épült és az 1970-es években kezdte meg működését óvodaként. Családi ház jellegű, mely áll egy csoport szobából, öltözőből, melegítőkonyhából és irodából. 2009 nyarán teljesen megújult az óvoda épülete – korszerű fűtés, tágas csoportszoba, új nyílászárók, burkolatok teszik otthonosabbá, szebbé környezetünket.

Intézményünk elsősorban a falunkban élő családok gyermekeinek kínál hatékony és eredményes nevelést, e mellett azonban évek óta megfigyelhető, hogy nem csak a társtelepülések, hanem más környező falvakból is szívesen választják óvodánkat a szülők.

A gyermekek nevelése, fejlesztése 1 vegyes életkorú csoportban, egyéni képességüknek, fejlettségi szintjüknek, érési ütemüknek megfelelően történik, a nevelőtestület által készített Helyi Pedagógiai Program alapján.

Pedagógiai programunk fő irányvonala a német nemzetiségi nevelés, ezért a helyi adottságokat figyelembe véve, szem előtt tartva a helyi szokás- és hagyományrendszert, valamint a német kisebbségi kultúra ápolására törekedve igyekeztünk kidolgozni, módosítani és megvalósítani a Pedagógiai Programunkat.

Óvodánk vezetősége, nevelőtestülete és valamennyi dolgozója elkötelezett a környezeti kultúra fejlesztése, a környezetvédelem és a fenntarthatóság pedagógiája iránt. Nagy hangsúlyt fektetünk a természeti és társadalmi kultúra értékeinek megismertetésére; - ezek megbecsülésére, megőrzésére neveljük gyermekeinket. Óvodánk helyi sajátosságait figyelembe véve valósítjuk meg a természet- és környezetvédelemmel kapcsolatos céljainkat, feladatainkat. Óvodai nevelőmunkánk másik hangsúlyos területe az egészséges életmód szokásainak alakítása és az egészségvédelem.

Az óvodai élet szervezésében a lehető legtöbb időt biztosítunk a mozgásra, levegőzésre, sétára, kirándulásra. Nevelési céljaink megvalósítását elősegíti az esztétikusan és korszerűen kialakított inger gazdag óvodai környezet, a tágas, világos, színes csoportszoba, egyéni és csoportos fejlesztéshez szükséges eszközök, természetes alapanyagú játékok.

Az óvoda mögötti területhez egy dombos, füves udvar tartozik, a mely biztosítja gyermekeink számára a változatos mozgásformák gyakorlását és gazdag játéktevékenységekre kínál lehetőséget. Kiemelt figyelmet fordítunk óvodai feltételrendszerünk folyamatos javítására, külső, belső környezetünk esztétikumának növelésére.

Tárgyi feltételeink alakításában, fejlesztésében nagy segítséget nyújtanak a fenntartók és a szülők. Pedagógiai munkánk hatékonysága érdekében nagyon fontosnak tartjuk a szülőkkel, családokkal, közvetlen és közvetett partnereinkkel való jó kapcsolat kialakítását, fenntartását. Változatos és tartalmas együttműködési formákat működtetünk sikerrel (nyitott ünnepélyek, rendezvények, különböző programok, szülős beszoktatás, fogadó óra, óvodáért végzett közösségi tevékenység).

Óvodánk jó szakmai kapcsolatot tart fenn a közeli általános iskolával és a faluban szerveződött kisebbségi és civil közösségekkel, amelyek hozzájárulnak óvodai életünk tartalmasabbá tételéhez, nevelőmunkánk színvonalának emeléséhez, pedagógiai innovációs törekvéseink megvalósításához.

Szülői igény és megfelelő számú jelentkezés esetén nyitottak vagyunk olyan szolgáltatás megszervezésére és biztosítására, amely illeszkedik helyi Pedagógiai Programunkhoz, és összhangban áll pedagógiai elveinkkel.

*„Érezd jól magad,
légy önmagad”*

2.2. Alapelveink

- Óvodai nevelésünk a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire és nemzeti sajátosságaira építve határozza meg pedagógiai munkánk alapelveit. Kiemelt hangsúlyt fektetünk óvodánkban a német nemzetiségi nevelés hagyományörző és hagyományteremtő feladatrendszerére, a kétnyelvű nevelés sokféle lehetőségét beleszöve az óvodai élet különböző színtereibe.
- Elsődlegesnek tartjuk a gyermekközpontúságot, a gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartását, az egyenlő hozzáférés mellett a társadalmi elvárásoknak megfelelő nevelést.
- Szeretetteljes, befogadó óvodai légkörben biztosítjuk a gyermek életkori sajátosságainak és eltérő fejlődési ütemének megfelelő fejlődését, melyben a gyermeket megbecsülés, bizalom, szeretet övezi.
- Hangsúlyozzuk a szabad játék kiemelkedő szerepét és ezen keresztül a gyermek egyéni sajátosságaihoz igazodó fejlesztést.
- A szülőkkel együttműködve, nevelési elveiket tiszteletben tartva, biztosítjuk a gyermek fejlődéséhez, neveléséhez szükséges optimális feltételeket. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszerére és tárgyi környezete által, az életkornak és fejlettségnek megfelelő sokszínű tevékenységgel fejlesztjük a gyermek személyiségét, kognitív, szociális és perszónális kompetenciáit.
- Óvodánk közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez és a megváltozott elvárásokhoz alkalmazkodó gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- Törekszünk a sajátos nevelési igényű, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek nevelését támogató szemlélet, és az esélyegyenlőséget és hátrányt csökkentő pedagógiai attitűd kialakítására, valamint a nemek társadalmi egyenlőségének támogatását segítő elvek megvalósulására.
- Biztosítjuk a nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozó és migráns gyermek önazonosságának megőrzését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Hetvehelyen a lakosság több mint 30%-a német kisebbséghez tartozik és erős identitástudatuknak köszönhetően még ma is ragaszkodnak saját szokásaikhoz, hagyományrendszerükhöz.

Fontosnak tartjuk, hogy e német nemzetiségi identitását őrző faluban, és ilyen családban nevelkedő gyermek az óvodában is gyakorolhassa, folytathassa, vagy megismerhesse kisebbségi kultúráját. Sokféle lehetőséget látunk arra, hogy ezt óvodai programunkban valóra válthassuk, a tradíciókat mindennapjainkba beleszőhessük. A kenyérsütés, a rétes készítés hagyománya, régi mesterségek felelevenítése (kosárfonó, klumpakészítő, kocsis, asztalos, kovács, szabó) – a hozzájuk kapcsolódó eszközök megismerése, a saját kezűleg készített játékok megbecsülése (rongybaba, faállatkák), a népviselet, a szőlőművelés, a szüret vagy a lakodalmi szokások mind hozzájárulnak és gazdagíthatják óvodásaink személyiségfejlődését/kompetenciáit.

2.3. Gyermekképünk

- A gyermek sajátos testi-lelki szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.
- Érzelmileg gazdag, környezetében jól tájékozódó, nyitott, érdeklődő, önmagát értékelni tudó és másokat elfogadó, együttműködő gyermek.

2.4. Pedagógusképünk

- Az óvodapedagógus magatartásában az elfogadás és a tolerancia dominál, az egyedi másfajta értékek pozitív irányú megközelítése érvényesül.
- Jellemezi az optimizmus, a megértő, együtt érző, elfogadó és segítőkész gyermekszertet.
- Az óvodapedagógus elsősorú modell, példakép.
- Törekszik arra, hogy a gyermek reális énképe, nemzetiségi identitástudata és önbizalma kialakulhasson.
- Az óvodapedagógus magatartásával segíti az integrációt, munkája során lehetőséget biztosít a gyermek személyiségének kibontakoztatásához, kisebbségi kultúrájának, szokás és hagyományrendszerének megismertetéséhez, melyhez nélkülözhetetlen a rugalmasság, az önállóság, az innovatív szemlélet, a helyzetfelismerő és döntési képesség megléte.
- Az óvodapedagógus képes pedagógiai elveit, nevelési gyakorlatát egyeztetni, bevonja a dajkákat a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe.
- Az óvodapedagógusnak igénye van az önművelésre, a szakmai tájékozottságra, szaktudásának fejlesztésére.

3. Az óvodánk célja, feladata, kisebbségi nevelés célja, feladata

Célunk:

Óvodai nevelésünk célja az óvodáskorú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus fejlesztése egyéniségének kibontakoztatása, elsődlegesen a szabad játékokra építve az óvodai tevékenységeken keresztül az életkorhoz és egyéni sajátosságaihoz igazodva. A helyi hagyományokra épülő nemzeti kultúránk átörökítése, a kisebbség kultúrájának ápolása, a gyermekek felkészítése a kisebbségi nyelv iskolai tanulására, a kisebbségi identitástudat fejlesztése, kialakítása. A családi nevelést kiegészítve biztosítani minden gyermek számára, hogy testi, érzelmi, szociális, anyanyelvi és értelmi érettség terén alkalmassá váljon az iskolai életmódra.

Feladataink:

- Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.
- Az egészséges, biztonságos környezet megteremtése.
- Az egészséges életmód iránti igény megalapozása, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás az egészségmegőrzés, valamint a környezettudatos magatartás szokásainak kialakítása.
- Az értelmi- és anyanyelvi képességek, készségek fejlődésének biztosítása, az életkori és egyéni sajátosságok, és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A gyermek egyénre szabott fejlesztésének koordinálása, nyomon követése.

- A pozitív érzelmeken alapuló társas kapcsolatok kialakítása, az élmény gazdag mindennapok, közös tevékenységek biztosításával.
- Feladatunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének elősegítése, szakember irányításával történő fejlesztése (logopédus, fejlesztő pedagógus, gyermekjóléti szolgálat, gyámhivatal).
- A német kisebbségi nevelésben résztvevő gyermekek számára nyelvi környezet biztosítása
- A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtésével „figyelembe véve a gyermekek nyelvismeretét” tegyük minél teljesebbé a kisebbségi nyelven folyó kommunikációt.
- A kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok, szokások ápolása, fejlesztése.
- A kisebbségi identitástudat kialakításának, fejlesztésének segítése változatos, rendszeresen visszatérő helyzetek biztosításával – mellyel elérhetjük az utánzásra alapuló nyelvelsajátítást.
- „A kisebbségi önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése, átörökítése”.

3.1. Általános feladatok

3.1.1. Az egészséges életmód kialakítása

Az óvodai egészséges életmód alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása elősegíti, hogy a gyermek harmóniában éljen természeti és társadalmi környezetével.

Célunk:

A gyermek egészséges életmód iránti igényének megalapozása, testi fejlődésének elősegítése.

Feladataink:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, fejlesztése.
- Testi-lelki komfortérzet biztosítása, a gyermekek egészségének védelme, edzése, betegségmegelőző és egészségmegőrző szokások kialakításával.
- Egészséges környezet kialakítása, a természet szeretetére, védelmére nevelés.
- Az óvodába lépés pillanatától a gyermek megismertetése a testápolási szokások szabályaival, sorrendjével.
- Étkezésnél a gyermek kulturált körülmények biztosításával és személyes példaadással, szükség esetén segítségnyújtással történő fejlesztése.
- Az öltözködési szokások fokozatos kialakítása, hangsúlyozva a réteges öltözködés előnyeit.
- Harmonikus, összerendezett mozgás, és a testi képességek fejlődésének elősegítése.
- A gyermek mozgásigényének lehetőleg a szabadlevegőn történő biztosítása. Testi képességeinek, edzettségének, állóképességének fejlesztése rendszeres mozgással, megfelelő eszközökkel.
- Lehetőségeinkhez mérten alkalmanként gyümölcs- vagy zöldségnapot tartunk.
- Az évszaknak és az aktuális eseményeknek megfelelően a gyermek baleset-megelőzési oktatásban való részesítése.
- A gyermek óvodába lépésekor tájékozódás egészségi állapotáról (allergiák, asztma, lázgörcs, kötelező oltások megléte).
- Egészségi állapotának figyelembe kísérése, szükség esetén orvoshoz irányítása.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A kialakított napirendet, életritmust elfogadja, benne otthonosan mozog.
- A testápolás körében kialakított egészségügyi szokásokat önállóan, felszólítás nélkül végzi.
- Személyi tisztasága szokássá vált, igénnyé alakult a gondos mosakodás, fésülködés, fogmosás. Önálló elvégzése készség szintjén áll.
- Kialakult esztétikus, kulturált étkezés iránti igénye. Folyadékot biztonsággal tölt, az evőeszközöket megfelelően használja.
- Ügyel az esztétikus terítésre, higiénikus étkezésre. Étkezés közben halkán beszélget, helyes, természetes testtartással ül.
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját rendben a helyére teszi.
- Változatos időjárási viszonyok mellett is kitartóan képes a szabadban való mozgásra, sétára.
- Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően fejlődnek kondicionális képességei, fejlődik mozgáskoordinációja, mozgása harmonikus, összerendezett.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- Szükségletének megfelelően önállóan, helyesen használja a zsebkendőt, a WC-t, az egészségügyi szabályok betartásával.
- Megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés, figyel küllemére, a környezetében igyekszik rendet tenni. A bútorokkal, eszközökkel óvatosan bánt, vigyáz rájuk.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott, érdeklődésével készen áll az iskolai életmód megkezdésére.

3.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége, ezért egyetlen életkori szakaszban sincs olyan jelentős szerepe az érzelmi életnek a személyiség egész fejlődésében, mint az óvodáskorban. Így a megismerés, az intellektuális gazdagodás, az erkölcsi fejlődés, a viselkedés szabályozásának kulcsa az érzelmek mozgósításán keresztül szervezhető meg. Mivel az óvodáskorú gyermek személyiségén belül az érzelmek dominálnak, elengedhetetlen, hogy érzelmi biztonság vegye körül.

Célunk:

Családias, otthonosságot nyújtó, derűs, kiegyensúlyozott légkörben a gyermek érzelmi biztonságának kialakítása, lelki egyensúlyának megteremtése, erkölcsi tulajdonságainak, egyéni sajátosságainak, képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése, a pszichoszociális kompetenciák kialakítása.

Feladataink:

- Pozitív érzelmi hatások közvetítése a gyermek felé, már az óvodába lépés pillanatától: óvodapedagógusok, dajkák pozitív jellemvonásaival (empátiás készség, az elfogadás készsége, az egyedi, különböző értékek elfogadása, pozitív megközelítése stb.), valamint a nyugodt, meleg, befogadó, családias légkör megteremtésével a gyermek biztonságérzetének és pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a beszoktatástól az óvodáskor végéig. Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatában pozitív attitűd dominanciájának megjelenése.

- Az együttélés, egymás mellett élés során a gyermek szociális érzékenységének, éntudata alakulásának fejlesztése, teret adva önkifejező, önértékesítő törekvéseinek. Igény kialakítása a gyermekben kérés nélkül is egymás segítésére, a közösség tagjaival való együttérzésre. Megfelelő identitás kialakulásának, empátiás készség fejlődésének segítése.
- Lehetőség megteremtése gyermek természetes társas szükségleteinek kielégítésére, az érzelmekre épülő kapcsolatok erősítése gyermek-gyermek, gyermek felnőtt között.
- Konfliktushelyzetei megoldásában, érzelmi megnyilvánulásaiban a közösség által elfogadott normák dominanciájára való ösztönzés (önfegyelem, különbözőségek elfogadása, tisztelete, tolerancia, öröm, bánat, elutasítás, düh).
- A szocializáció szempontjából különös jelentőségű közös élményekre épülő tevékenység, folyamatos biztosítása a gyermek számára.
- Az erkölcsi tulajdonságok, a szociális aktivitás fejlődésének elősegítése, a csoportra jellemző szokás és normarendszer megalapozása, természetes szituációkban történő kialakítása és elsajátíttatása a gyermekkel. Az együttélés alapvető normáinak megalapozása az udvariassági formák betartatásával, gyakoroltatásával úgy, mint: köszönés, mások iránti tisztelet, megbecsülés.
- A gyermek nyitottságára építve a természeti és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre való rácsodálkozás képességének kialakítása, tiszteletének és megbecsülésének elősegítése. Az életkori sajátosságainak megfelelő személyes megtapasztalás útján, lehetőség biztosítása a szűkebb és tágabb környezet megismerésére, mely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja.
- Az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozói kommunikációjának, bánásmódjának, egymással való viselkedésmódjának modellként való megjelenése a gyermek számára.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermek speciális ismereteket, sajátos törődést igénylő nevelése, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésének biztosításával.
- A német nemzetiségi kisebbségi identitástudat kialakulása, fejlesztése érdekében a gyermekhez közel álló, életkor-specifikus népi hagyományokra épülő szokásrendszer kialakítása.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Kötődik gyermektársaival, az őt körülvevő felnőttekhez.
- Igényli a csoportban kialakult szokás és normarendszer alkalmazását.
- Az udvariassági formák betartásával kommunikál.
- Érdeklődik a felnőttek és társai iránt, türelmesen meghallgatja őket.
- Képes kezdeményezni, saját és társai feladatait elfogadni.
- Szívesen tevékenykedik társaiért.
- Kompromisszumra, kooperációra képes.
- Elfogadja a különbözőséget.
- Szeretettel fogadja a csoportba érkező új gyermekeket vagy vendégeket.
- Konfliktus helyzeteket felnőtt beavatkozása nélkül, megfelelő módon képes megoldani.
- Kialakult én-tudata, szabad, önálló tevékenységek utáni vágya.

3.1.3. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. Meghatározza a gyermek személyiségének alakulását, kognitív, szociális és érzelmi fejlődését. Az anyanyelvi nevelés ezért nem tekinthető kizárólag a foglalkozásokon megvalósítandó feladatnak. Fontosnak tartjuk a 3-7 éves korú gyermek beszédfejlődésének, természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartását, odaforduló meghallgatását, tudásvágyának, kíváncsiságának mintaértékű kielégítését, beszédészlelési és beszédmegértési képességének fejlesztését. Programunk lehetőséget biztosít arra, hogy az óvodapedagógusok a gyermek fejlesztését napi rendszerességgel, egyéni vagy csoportos formában, bármely tevékenységbe építve megvalósíthassák. Az anyanyelvi játékok a gyermek érdeklődésére alapozva segítik verbális képességük, összefüggő, folyamatos, grammatikai, és beszédtechnikailag helyes beszédének, valamint aktív, szókincsének fejlődését.

Az értelmi nevelés magában foglalja a 3-6, 7 éves korú gyermek megfelelő fejlesztését, tapasztalatainak bővítését, új ismeretek felfedeztetését, kompetenciáinak alakítását, problémaérzékenységének fokozását, megismerő képességei: érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzel, gondolkodás fejlesztésével.

A megismerő képességek az óvodáskorban két meghatározó tevékenység, a játék és a tanulás, együttes hatására fejlődnek. A spontán, és a nevelő által szervezett és irányított tanulás egymással kölcsönhatásban fejleszti a gyermek értelmi képességeit. A minél sokoldalúbb tevékenység biztosítja az egyéni adottságok legteljesebb kibontakoztatását.

Célunk:

Kifejező beszédképesség kialakítása, mely a gyermeket képessé teszi arra, hogy kapcsolatokat teremtsen, gondolatait és érzelmeit kifejezésre juttassa a külvilág felé.

A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire építve változatos tevékenységek által, további élményeket, tapasztalatokat szerezzen a természeti és társadalmi környezetről, váljon alkalmassá az iskolai élet megkezdésére.

Feladataink:

- Az óvoda dolgozóinak beszédkulturájával történő példamutatás.
- Egyértelmű metakommunikációs jelzések alkalmazása.
- Beszélgetések során a gyermek kommunikációs készségének felmérése (beszédkedv, szókincs, beszédértés).
- Az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére nevelés közben a gyermek beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, támogatása, helyes minta és szabálykövetéssel – a javítgatás elkerülésével.
- A gyermek nyelvhasználatának, beszédtechnikájának fejlesztése a kifejezővé válás érdekében, mint például: hangerő, hangszín, artikuláció, mimika, légzestechnika.
- Kommunikációs készség fejlesztése, szókincsbővítés, a gyermek számára ismeretlen szavak értelmezésének segítése.
- A gyermek példamutatással történő ösztönzése mások (társak, felnőttek) meghallgatására.
- Anyanyelvi játékokkal gyermek beszédészlelésének, auditív észlelésének, figyelmének, verbális emlékezetének fejlesztése.
- Ötéves kor után fennmaradó beszédhibák esetén a gyermek megfelelő szakemberhez irányítása.
- A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése és célirányos bővítése, lehetőség biztosítása a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásra, közös élmények és tevékenységek által.

- A gyermek meglévő ismereteire, tapasztalataira, élményeire épülő ismeretanyag tervezése.
- A képességek, részképességek megfelelő szintű fejlettségének eléréséhez játékos tevékenységek tervszerű, differenciált szervezése. (Fontosnak tartjuk a felgyorsult fejlődési ütemű gyermek fejlődésének elősegítését, támogatását is).
- A pedagógiai munkánk hatékonyságának elősegítése a gyermek folyamatos megfigyelésével, egyéni fejlődésének nyomon követésével (nevelőtestület által kidolgozott program, illetve dokumentáció alapján, melyet a MIP tartalmaz), indokolt esetben szakemberhez irányításával.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermek összefüggően beszél, elbeszélése folyamatos, aktívan használja kibővült szókincsét.
- Türelemmel meghallgatja társait, és az óvodapedagógus beszédét, kérdéseit, válaszait ahhoz igazítja.
- Grammatikailag helyesen, érthetően, megfelelő hangsúllyal beszél, összetett mondatok alkotására is képes.
- Beszédét gesztusokkal, arcjátékkal kíséri.
- Tisztán ejt minden hangot.
- Képes képolvasásra, a látott képről történetet alkot.
- Bővített mondatot hibátlanul visszamond.
- Képes hangok differenciálására.
- Verset, mondókát emlékezetből felidéz.
- A 6-7 éves gyermek kíváncsi, nyitott, érdeklődő a környező világ befogadásában.
- Képes meglévő ismeretei bővítésére, rendszerezésére.
- Szándékos figyelmének időtartama életkorának megfelelő.
- Meglévő ismereteit kreatívan, új helyzetben is alkalmazza.
- Feladatai megoldásában önálló és kitartó.
- Különbséget tud tenni igaz és hamis állítások között.

3.2. Speciális feladatok

Az 1993. évi LXIX. Törvény a közoktatásról 13. § (1) bekezdése szerint: „A szülőt megilleti a nevelési, illetőleg nevelési-oktatási intézmény szabad megválasztásának joga. A nevelési, nevelési-oktatási intézmény szabad megválasztásának joga alapján a gyermek adottságainak, képességeinek, érdeklődésének, saját vallási, illetve világnézeti meggyőződésének, nemzeti vagy etnikai hovatartozásának megfelelően választhat óvodát, iskolát, kollégiumot”.

A pedagógiai integrációnak alapvetően két iránya különböztethető meg: a hátrányos helyzetű gyermekek (szociális, illetve etnikai kisebbségekhez tartozók), és a sajátos szükséglettel, segítséggel élők integrációja. Alapelv, hogy a két területhez tartozó emberek élete legyen teljes értékű azáltal, hogy a többség megteremti önrendelkezésük lehetőségét.

3.2.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek óvodai nevelése

Sajátos nevelési igényű gyermek az, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- Testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együtt előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességgel küzd.
- A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

A sajátos nevelési igény az ép értelmű gyermekek között fennálló különbségek olyan formája, amely a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, a szokásostól eltérő eljárások alkalmazását, és szükség esetén, kiegészítő pedagógiai szolgáltatások igénybevételét teszik szükségessé.

A sajátos nevelési igény biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttese, mely magában foglalja az életkori sajátosságokhoz hasonlóan az adott gyermekek nevelhetőségének, fejleszthetőségének jellegzetes különbségeit.

Alapelveink:

- Óvodánk nevelőtestületének, teljes alkalmazotti körének és partnereinek részvételével teremtjük meg a szeretetteljes óvodai légkört, melyben a gyermeket megbecsülés és szeretet övezi.
- Nyugodt, családi, biztonságot nyújtó légkört teremtünk a neveléshez, fejlesztéshez.
- A különbözőség elfogadásában és elfogadtatásában az óvoda dolgozói példát mutatnak a szülőknek és a gyermekeknek egyaránt.
- A gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartása mellett végezzük nevelő, személyiségfejlesztő tevékenységünket az életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Nevelőmunkánk folyamatában prioritást élvez az óvodapedagógusok és alkalmazottak toleráns és elfogadó magatartása, az egyedi, másfajta értékek pozitív irányú megközelítésének érvényesülése.
- A megértő, együtt-érző, elfogadó és segítőkész gyermekszerepet a nevelés-fejlesztés minden területén jellemző az óvoda dolgozóinak emberi attitűdjére.
- Az óvodapedagógusok önképzéssel és továbbképzéseken való részvétellel folyamatosan törekszenek szakmai tudásuk elmélyítésére és megújítására, a gyermek fejlesztése érdekében.
- Egységes, közösen kialakított értékrend és normarend szellemében végezzük pedagógiai munkánkat.

Célunk:

- A sajátos nevelési igényű kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését elősegítő, különbözőségét elfogadó környezet megteremtése.
- A tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangjának biztosítása.
- A fejlesztés a megfelelő területeken valósuljon meg.
- Az elvárások igazodjanak a fejlődés lehetséges és valóságos üteméhez.
- A fejlesztő célú programok váljanak a napi nevelő-fejlesztő tevékenység tartalmi részévé.

A nevelés általános feladatai:

- A sajátos nevelési igényű kisgyermek terhelhetőségének meghatározása biológiai-fiziológiai állapotának ismeretében, ehhez igazítva gyermek iránti elvárást, a sajátos nevelési igény jellege és mértéke alapján.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek bármely területen jelentkező kiemelkedő teljesítményének felismerése és gondozása, fejlesztése, a kompenzációs lehetőségek bővítése a gyermeki személyiség minél több szférájának bevonásával.
- Az értelmi és érzékszervi sérülés mellett megjelenő másodlagos tünetek, a viselkedésben megjelenő problémák, személyiségbeli erősségek és éretlenségek feltérképezése.
- A gyermek speciális sajátosságaihoz igazodó rugalmas napirend kialakítása, a szükséges segédeszközök használatának elsajátítása.
- Egyéni bánásmód alkalmazása kiemelten a gondozási feladatokban, a megfelelő egészségügyi és higiénés szokások elsajátítása.
- Társas szükségletek kielégítése, a társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás és az önérvényesítés segítése.
- Bizalom kiépítése, erősítése gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek kapcsolatban.
- A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű gyermeknél kialakítani az alkalmazkodó képességet, az akaraterőt, az önállóságra törekvést és az együttműködést.
- A nevelési célok megvalósításához biztosítani, hogy a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kapjon, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.
- Tevékenységorientált és a gyermekek spontaneitásából kiinduló fejlesztés megvalósítása, mely az óvodapedagógus kompetenciájának megfelelően differenciálási szintekre és képességfajtákra irányuló fejlesztést jelent, figyelembe véve a segítő szakember útmutatását.
- A fejlesztés rövid és középtávú céljait minden esetben az egyéni fejlesztési tervben meghatározni, a segítő szakember általi pszichológiai képességmérés, állapotmérés, a fejlettségi szint és a szociális adaptáció követése alapján, speciális módszerek és eszközök használatával.
- A speciális segédeszköz elfogadtatása és azok következetes használata a nevelésben.
- Az óvodai környezet szükség szerinti speciális kialakítása és a speciális módszerek alkalmazásához képzett szakember igénybevétele, vagy annak irányításai alapján történő nevelés, fejlesztés.
- Érzelmileg elfogadó partneri szerepet betöltése a családok irányába.
- A gyermekkel foglalkozó óvodapedagógusok továbbképzése, önképzése a sérülés specifikus szakirodalomnak megfelelően, folyamatosan konzultálva a segítő szakemberekkel.
- Tartalmi kapcsolatrendszer kialakítása és működtetése a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelően.
- A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanár, terapeuta közreműködése szükséges.

Az óvodai nevelésben megjelenhető sajátos nevelési igények

Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról rendelkezik arról, hogy:

- A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban,

fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint.

- Abban az esetben, ha az – az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint – a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt – azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban – vesz részt.
- A fogyatékos személy óvodai nevelését, iskolai nevelését és oktatását ellátó óvodát, és iskolát a szülő választja ki a szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján.

3.2.2. Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

A hátrányos helyzetű gyermekek nevelését:

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermeki jogokról
- 2002. évi IX. törvény az 1997-es törvény
- 1993. évi LXXIX. törvény – közoktatási törvény
- 11/1994 (VI.8.) MKM rendelet határozza meg.

A hátrányos helyzetű gyermekek, a halmozottan hátrányos helyzetű és az elhanyagolt gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést, odafordulást igényel.

Ktv.121.§ 14. pontja szerint hátrányos helyzetű gyermek az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akiknek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be. A hátrányos helyzet fakadhat a rosszabb életkörülményekből, művelődési hátrányokból, szülők alacsonyabb iskolázottságából, egészségügyi okokból, valamint a család szerkezetének és működésének megváltozásából.

Célunk:

A szociálisan hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek egyéni sajátosságaira alapozott, megfelelő ütemű folyamatos integráló közegben történő nevelése, beilleszkedésének biztosítása, az esélyegyenlőséget segítő támogatás megteremtése. A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása a gyermeki jogok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés megteremtésével.

Feladataink:

- Összetartó, a gyermeki szükségleteket értő és felismerő, szegregáció mentes pedagógiai szemlélet kialakítása
- A családok nevelési szokásainak megismerése, közelítése az óvodai élet szokás és normarendszeréhez
- Az elmaradás területének és mértékének megállapítása
- A szülői szerep és felelősség elsődlegességének kiemelése, erősítése a gyermek egészséges személyiségfejlődése érdekében
- Spontán tanulási, ismeretszerzési lehetőségek megteremtése, élmények, minták, tevékenységek által
- Az egyéni különbségek figyelembe vételével differenciált nevelés, fejlesztés

- Az egészséges személyiség fejlődés érdekében a negatív hatások feldolgozásának segítése
- Szükség esetén külső szakemberek bevonása
- A szülőkkel történő együttműködés a családi szükségletekhez igazodó támogatási lehetőségekkel kapcsolatos információk biztosítása

3.2.3. Kiemelten tehetséges gyermek

A tehetség olyan tulajdonság, diszpozíció – vagyis különböző hajlamosító tényezők összessége-, amely gyermekkorban a kiemelkedő ismeretszerzést, felnőtt korban pedig a kiemelkedő alkotótevékenységet teszi lehetővé. Átlag fölötti képesség, amely a megfelelő környezetben átlagost messze túlhaladó teljesítmény létrehozására teszi alkalmassá az egyént. Megnyilvánulhat mozgásban, szociális képességekben, művészeti adottságokban vagy átlagon felüli intellektusban. Gyakori, hogy ezek a tehetségformák együttesen lépnek fel, de vannak olyan rendkívüli tehetséges gyerekek is, akik csak egy területen tűnnek ki.

Korai gyermekkorban a tehetségre irányuló hajlamnak a *jegyét* lehet felfedezni. Figyelemfelkeltő lehet, ha a gyermek a korosztályához képest feltűnően másként, rendkívül szigorú logikával kérdez. Lényegi kérdéseket tesznek fel, és az ilyen gyermekek nem elégednek meg túl egyszerű válaszokkal, hanem tovább kérdeznek mindaddig, amíg pontosan meg nem tudják azt, amire kíváncsiak.

A tehetséges gyerekek általában tele vannak energiával, nem fáradnak ki könnyen, sokkal hosszabb ideig tud foglalkozni egy dologgal, mint ahogy az, az adott életkorban elvárható lenne tőle. Ezek a gyerekek az őket különösen érdeklő dolgokra koncentrálnak, feladattudatuk erős; s egyidejűleg más dolgokkal is tudnak foglalkozni.

Célunk:

Ablakokat nyitni a tehetséges gyermek előtt a világra, ráébreszteni arra, hogy mennyi érdekes dolog van, amivel foglalkozhat, mindeközben biztosítani az érzelmi egyensúlyt, hiszen a tehetséges gyermek is elsősorban gyermek.

Feladataink:

- Az óvodapedagógus magatartásával és pszichikai odafordulásával legyen kész a tehetséges gyermek különleges fejlődési szükségleteinek kielégítésére
- Megtalálni azt az utat, módszert, ami adott gyermek esetében a leginkább alkalmas képességeinek fejlesztésére, érdeklődésének megfelelő ismereteinek bővítésére
- Kíváncsiság fejlesztése, tanulási környezet biztosítása, motiváció megőrzése
- Megfelelő érzelmi fejlődés biztosítása, esetleges fejlődési zavarok kiküszöbölése
- Az egészséges fejlődésben az esetleges hiány területek kompenzálása
- Együttműködés a családdal a gyermek kiegyensúlyozott fejlődésével kapcsolatosan

3.2.4. Gyermekvédelem

A gyermek- és ifjúságvédelem szerves részét képezi nevelő munkánknak.

A gyermekvédelem komplex tevékenységrendszer, melyet a gyermeki szükségletek és jogok minél maradéktalanabb érvényesíthetősége érdekében alakítunk ki, problémamegelőző- és kezelő céllal. Arra hivatott, hogy megelőzze, elhárítsa, enyhítse azokat az ártó környezeti tényezőket, amelyek gátol (hat)- ják a gyermekek egészséges testi, lelki, szellemi fejlődését.

Két nagy területe: - a preventív illetve
- a problémakezelő gyermekvédelem.

A preventív gyermekvédelem differenciált nevelőmunkát, a rászorultságnak megfelelő szociális gondoskodást, valamint a gyermek érdekében a szülő támogatását, tájékoztatását foglalja magába.

Az óvodás korú gyermek számára az óvoda az egyik legfontosabb társadalmi intézmény, amely az általános gyermek- és ifjúságvédelmet ellátja.

Az óvoda pedagógiai véleményével hozzájárulhat a különböző családi problémák törvényes rendezéséhez, különösen:

- Gyermek elhelyezési perekben
- Szülői felügyeleti jogosultság szabályozásában
- A gyermek és a szülő kapcsolattartásának szabályozásában
- Családlátogatások során környezettanulmány készítésében.

Óvodánk óvodapedagógusai a gyermekjóléti szolgálat tagjaival és a védőnő közreműködésével látják el a gyermekvédelmi feladataikat. Munkaterv alapján dolgoznak együtt.

Célunk:

Óvodánkban megkülönböztetés nélküli, valamely okból veszélyeztetett vagy hátrányos helyzetben lévő, illetve tanulási és magatartási, beilleszkedési nehézséggel küzdő gyermek érezze jól magát a társai között, önmagához képest a lehető legjobban fejlődjön.

Feladataink:

- A veszélyeztető okok felderítése, pedagógiai eszközök segítségével a káros hatások megelőzésére való törekvés, szükség esetén szakemberhez, szakszolgálatokhoz fordulás.
- A gyermeki jogok védelme, az esélyegyenlőség megteremtése.

Az óvodavezető feladatai:

- Az óvoda belső szabályzataiban meghatározza az intézmény gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatait.
- A gyermek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése.
- Az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése.
- Egészségügyi vizsgálatok megszervezése.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátására felelős megbízása.
- Kapcsolattartás a speciális gyermek- és ifjúságvédelmi intézményrendszerrel.
- Az ötödik életévét betöltött gyermek óvodába kerülésének nyomon követése.
- A gyermekkel kapcsolatos adatok védelme.
- Szükség esetén hatósági intézkedés kezdeményezése.
- A hátrányos megkülönböztetés tilalmának betartása és betartatása.

Az óvodapedagógusok feladatai

- Megkülönböztetés nélküli gondoskodás a gyermekről, fokozott odafigyelés, a problémák felismerése.
- A gyermek helyzetének felismerése.
- Adatszolgáltatás az óvodavezetőnek, gyermekvédelmi felelősnek, szakszolgálat munkatársainak, bíróságnak, ügyészségnek, rendőrségnek.

Gyermekvédelemmel kapcsolatos feladataink

- Gyermek kiszűrése gyermekvédelmi szempontok alapján:

- halmozottan hátrányos helyzetű gyermek
 - hátrányos helyzetű gyermek
 - veszélyeztetett gyermek
 - tartósan beteg gyermek
 - sajátos nevelési igényű gyermek
 - tanulási, illetve magatartási nehézségekkel küzdő gyermek
 - beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermek
 - nemzetiségi, migráns gyermek
- A gyermek problémáinak megoldására, hátrányainak kompenzálására, felzárkóztatására terv készítése, annak végrehajtása.
 - A gyermekétkeztetési támogatás igénybevételéhez szükséges nyilatkozatok kitöltetése a szülőkkel. Az ehhez kapcsolódó igazolások, határozatok bekérése, érvényességük ellenőrzése.
 - Dokumentáció készítése a kedvezményesen étkező gyermekekről, a jogcímeiről, ezek érvényességének folyamatos nyomon követése.
 - Az önkormányzat által biztosított étkezési támogatások elosztása a rászoruló családok között. Az ehhez kapcsolódó kérvények kitöltetése, dokumentáció vezetése
 - Gyermek biztonságának növelése, gyermekbalesetek megelőzése.
 - Mulasztási napló és igazolások ellenőrzése, igazolatlan mulasztások figyelemmel kísérése, jelzések a törvényesség betartásával.
 - A beiskolázással kapcsolatos teendők segítése.
 - Aktív és hatékony tagja az észlelő-jelzőrendszernek így kapcsolatot tart együttműködik a speciális gyermek- és ifjúságvédelmi rendszer intézményeivel, szakembereivel:
 - Háziorvos, védőnő
 - B.P.SZ.SZ.SZ.K Szentlőrinc Nevelési Tanácsadó szakemberei
 - Gyermekjóléti Szolgálat Szentlőrinc
 - Szociális Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Központ Szentlőrinc
 - Rendszeres tájékoztatást nyújt a családok számára adható pénzbeli és természetbeni ellátások formáiról.

3.3 Részfeladatok

3.3.1. A természet megismertetésére, védelmére nevelés

A természet védelmére nevelés és a hagyományok megismertetése akkor éri el célját, ha gyermekeink látják, hogy minden mese, népmese, népdal, népművészet a természetről, társadalomról, az emberről és az emberi kapcsolatokról szól.

Régen az emberek sokkal közvetlenebb kapcsolatban voltak a természettel, mint ma. Megfigyeléseket, tapasztalataikat fennmaradásuk érdekében gyűjtötték össze, őrizték meg, adták át egymásnak. Ennek alapján szervezték, formálták mindennapi életüket így a német nemzetiséghez kötődő hagyományaink és a természet megfigyelése, a természettel való együttélés között szoros kapcsolatot fedezhetünk fel. Óvodánk küldetésében, szellemiségében hangsúlyosan jelen van a környezettudatosságra, a fenntarthatóságra nevelés. A célok, feladatok megfogalmazásában természet és környezetvédelmi szempontból kiemelt szerepet kapnak a helyi adottságok, sajátosságok, hagyományok és értékek, a fenntarthatóságot elősegítő megoldások keresése, az eddigi tevékenységek tudatosabb, más szempontok szerinti csoportosítása.

Úgy gondoljuk, hogy a mi gyermekeink nagy előnyben vannak azokkal a városi gyermekekkel szemben, akik nem érzik az eső után megázott föld illatát, nincsenek

hozzászokva a természet látványához, közömbösen, vagy értetlenül állnak a természet csodái előtt.

Nekünk, erdő mellett, szép környezetben élő embereknek mindez a mindennapjaink része, s ezért tarjuk fontosnak, hogy óvodai életünk részévé váljon a helyes környezetvédelmi szemléletre nevelés is. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek harmonikus kapcsolatba kerülhessenek környezetükkel, ismerkedjenek meg tájegységünk állataival, bogaraival, rovaraival, madaraival, növényeivel – természetesen életkori sajátosságaiknak megfelelően, a fokozatosság elvét szem előtt tartva. A gyermekek nevelése egyéni fejlettségükhöz igazodó, differenciált bánásmód elve alapján működő tanulási folyamat megalapozásával, a felfedezéssel tanulás, a problémamegoldás, az élményközpontú tanulási helyzetek megteremtésével valósul meg.

Célunk:

- a fenntarthatóság, a természeti és épített környezet megóvása, értékeinek felfedezése és megbecsülése iránti igény, illetve egyéni képességek és magatartás kialakítása, fejlesztése és fenntartása a gyermekben, megtapasztalható élmények, életkorának megfelelő ismeretek biztosításával.
- ismerjék meg a gyerekek a felfedezés örömét
- tapasztalják, hogy a természetben minden **érték!**
- vegyék észre a természet szépségét, tiszteljék, óvják, szeressék
- ismerjék meg az erdőt, rétet, növényeket, állatokat
- tapasztalják, hogy a növények szebbé, egészségesebbé teszik környezetünket
- megfelelően viselkedjenek a szabadban
- szeressék meg a természetes anyagokat, természetről szóló történeteket, könyveket

Feladataink:

- Az óvoda felnőtt közösségének életmódjával, munkájával pozitív példa adása környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra és az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre.
- A nevelőmunka tervezésében, a megvalósítás gyakorlatában a környezeti nevelés elveinek, tartalmi jellemzőinek megjelenítése.
- Óvodánk pedagógiai gyakorlatában a természet és környezetvédelmi feladatok a helyi adottságoknak megfelelő alakítása (fák, növények ápolása, védelme, madárvédelem, hulladékkezelés és felhasználás, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, lakóhely-lakókörnyezet megismerése a természeti és épített környezet védelme stb.).
- Településünkön az óvodában élő hagyományok ápolása a családok bevonásával pl.: rendezvények szervezése az egészséges életmód, környezettudatos magatartás jegyében.
- Olyan lehetőségek teremtése, közvetlen tapasztalatszerzés útján, ahol felfedezhetik a természetet, rácsodálkozhatnak a természet szépségeire - legyen az útszéli gyom, rovar, állat vagy cserepes növény - környezeti adottságok, sajátosságok dominanciájának előtérbe helyezése (tóparti kirándulások, Sásvölgyben biciklisnapok szervezése, erdei túrák az óvodások részére kijelölt túraútvonalon – Mókus Suli, vaddisznóetetés, kilátó
- Növények, állatok védelmének és gondozásuk fontosságának tudatosítása, tanulják meg az élőlényeket „tisztelni”, az emberek munkája révén létrehozott értékeket védeni.
- Közvetlen tapasztalatszerzés, megfigyelés élményének és az ehhez szükséges eszközök biztosítása.

- Szabadban történő rendszeres mozgás lehetőségének biztosítása, környezetbarát anyagból készült udvari játékokkal, megfelelő tér kialakítása.
- A takarékoság fontosságának tudatosítása a gyermekben (vízcsapok elzárásának szerepe, rongtolt papírlapok felhasználási lehetőségei).
- A csoportszoba berendezésében egyedi arculat, növény, illetve természetsarok, természetes anyagból készült berendezési tárgyak dominanciájának előtérbe helyezése.

A tevékenység tartalma:

- Természeti és tárgyi környezet megismerése, értékeinek megóvása.
- Egészséges életmód szokásainak megalapozása: lehetőségeinkhez mérten zöldség és gyümölcs fogyasztás a szülők közreműködésével.
- Zöldség, gyümölcs feldolgozás: lekvár, gyümölcssaláta készítés, savanyítás.
- Közreműködés az óvoda udvarának évszakonkénti rendben tartásában – levelek, faágak összegyűjtése, gereblyezés, söprés.
- Növények ültetése, védelme, gondozása megfelelő eszközök, szerszámok alkalmazása az óvoda udvarán.
- Szobanövények ültetése gondozása, palántanevelés a csoportszobában.
- Madarak megfigyelése, téli etetése, gondozása (lehetőség szerint), megóvása.
- Tapasztalatszerző séták, kirándulások vízparton, erdőben ismerkedés azok domborzati viszonyaival növény és állatvilágával, épített értékeivel, esetenként a családok bevonásával is.
- Állatok, növények megfigyelése, a természet kincseinek gyűjtése, az ezekhez szükséges eszközök alkalmazásával.
- Néphagyományok a természetvédelem vonatkozásában.
- A rendszeres mozgás (elsősorban szabadban történő) megszerettetése, igényének kialakítása.
- A vízzel, más energiákkal való takarékoság fontosságának megismertetése, felnőttek példamutatásán keresztül, szokások kialakítása (vízcsapok elzárásának szerepe, rongtolt papírlapok felhasználási lehetőségei).

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Szívesen fogyaszt zöldséget, gyümölcsöt.
- Részt vesz a gyümölcsök, zöldségek felhasználásában: tisztításban, salátakészítésben, lekvár főzésben, savanyításban, ismeri ezek szerepét a táplálkozásban.
- Ismeri az óvoda fáit, növényeit.
- Részt vesz a növények ültetésében, gondozásában, palántanevelésben az ehhez szükséges eszközöket megfelelően használja.
- Ismeri a környezetében előforduló gyógynövényeket, részt vesz gondozásukban, gyűjtésükben, felhasználásukban.
- Ismeri a környezetében élő állatokat, részt vesz gondozásukban.
- Részt vesz a gyomok eltávolításában.
- Ismeri a leggyakrabban előforduló költöző madarakat.
- Ismeri, óvja és gondozza az óvoda kertjében előforduló madarakat.
- Szívesen vesz részt kirándulásokon, sétán a természetben, élményeit, tapasztalatait megosztja társaival.
- Szívesen figyel meg növényeket, állatokat, természeti jelenségeket, szükség szerint alkalmazza az ehhez felhasználható eszközöket.

- Felfedezi a természeti és tárgyi környezet szépségeit, értékeit, megóvásának lehetőségeit.
- Szívesen vesz részt társaival kooperatív (akár munka jellegű) tevékenységben a környezet megóvása érdekében.
- Szívesen vesz részt rendszeres mozgásos játékokban a szabadlevegőn.
- Ismeri az épített és természeti környezetben való magatartási normákat, igyekszik ezeknek megfelelni.
- Szereti és tiszteli a természetet, annak kialakult rendjét, értékeit.
- Ismeri lakóhelyének jellegzetességeit, nevezetességeit.
- A felnőttek példája nyomán képes elsajátítani a takarékoság szempontjából fontos szokásokat.

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1. Személyi feltételek

Intézményünkben az óvodapedagógusok száma 2 fő felsőfokú szakirányú végzettséggel. A nevelőmunkát segítő dolgozóink száma 1 fő dajka. Óvodánkban a pedagógiai munka az óvodavezető irányításával történik. Az óvodavezető gondoskodik az intézmény szakszerű, törvényes és biztonságos működéséről, az óvodai nevelés koordinálása mellett.

Nevelőtestületünk tagjai nyitottak és fogékonyak az újra, képesek szakmai innovációra. Önképzés és továbbképzés által törekednek pedagógiai, pszichológiai és módszertani kultúrájuk növelésére.

Óvodapedagógusainkat a gyermekek tisztelete, szeretete, másságuk elfogadása jellemez. Elfogadó, segítő, támogató attitűdjük modellként szolgál az óvodás gyermek perszonális, szociális, kognitív kompetenciájának alakítása során.

Óvodai nevelésünk eredményességéhez jelentősen hozzájárul az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő dajka összehangolt munkája.

A dajka jól ismeri nevelési célkitűzéseinket, feladatainkat. Ennek megfelelően szakszerűen és tudatosan vesz részt óvodai életünkben. Munkáját az óvodapedagógusok útmutatásai alapján végzi.

A kiegészítő dolgozók munkájukkal hozzájárulnak az óvoda zavartalan és biztonságos működéséhez, gondoskodnak arról, hogy az óvodaudvar állapota lehetővé tegye a gyermekek biztonságos szabadban tartózkodását.

4.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda épületét, berendezését, udvarát oly módon alakítottuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét. Megfeleljen testméreteiknek, lehetővé tegye mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A csoportszobánk a 2009 évi felújítása után 60 m² alapterületűvé bővült; a jogszabály által előírt fő/négyzetméter arányoknak megfelel. A csoportszobában galéria található, amellyel még tovább bővíthetjük a változatos játéktevékenységek színtereit. Óvodánk udvari lehetőségei jók, nagy zöld terület és az árnyat adó fák biztosítják a gyermekek jó közérzetét. A telek összterülete 1152 m², ebből a beépített terület 371 m². Udvari mozgást fejlesztő játékok folyamatos fejlesztése eredményeként egyre korszerűbb felszereltséggel büszkélkedhet, további fejlesztéseket pályázati lehetőségek kihasználásával érünk el. A különféle játéktevékenységekhez és különböző megismerési, tanulási folyamatokhoz szükséges eszközök, játékok, mesés- képes könyvek és szakkönyvek adták a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően. A folyamatos eszközfejlesztés, készítés és

bővítés a jövőben is fontos célkitűzés minden óvodapedagógus számára. Az óvodánk elhasználandó berendezési tárgyait, bútorzatát a balesetvédelmi előírások figyelembevételével, illetve a gyermekek életkori adottságait tekintve szükség szerint folyamatosan fejlesztjük, bővítjük.

A nemzetiségi hagyományok ápolása, az identitástudat alakítása egyik fontos szempont az eszközök megválasztásában. Az óvodai alapeszközöket kiegészítve, helyi nevelési programunk eredményességét erősíthetik a nemzetiségi hagyományokhoz kapcsolódó játékok, eszközök, berendezési tárgyak beszerzése.

Az udvari játékok bővítése is a fenti szempontok alapján történik – melybe a szülői szervezetet is bevonjuk társadalmi munka keretében.

Folyamatos szakkönyv-vásárlással igyekszünk naprakészek lenni, ezzel is biztosítva a minőségi pedagógiai munka előre menetelét, fejlődését.

Az óvoda tárgyi környezete egyidejűleg – a mindenkori előírásokkal összhangban – biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvoda dolgozóinak.

A programunk megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételek adottak, karbantartásukra, bővítésükre folyamatosan szükség lesz.

Az udvar felszereltsége:

- babaház
- 1 csúszda
- 1 játszóvár
- 1 homokozó
- hintaállvány 2 hintával
- 2 fa libikóka
- 2 gyermekpad asztallal
- 1 láncos fa egyensúlyozó gerenda

4.2.1. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Az alapvető, nevelést-fejlesztést segítő, gyermeki tevékenységekhez rendelt eszközrendszerünk, a törvényes működéshez szükséges eszközeink és felszereléseink megléte a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI.8) MKM rendelet által meghatározottnak eleget tesz. Továbbiak az egyes tevékenységformák részletezésénél jelennek meg.

Törekszünk arra, hogy eszközeink, felszerelésünk minőségben a lehető legjobbat nyújtsa az óvoda dolgozói és a szolgáltatás igénybevevői, elsősorban a gyermekek számára. Ezért kihasználunk minden lehetőséget az eszközök bővítésére, szükség esetén cseréjére (pályázatok útján).

4.3. Az óvodai élet megszervezése

A nevelés céltudatos megszervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés megfelelő egyensúlya. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. Az

óvodai élet megszervezésében figyelembe vesszük az óvoda helyi sajátosságait, a gyermekek fejlettségi szintjét, valamint az óvodapedagógusok módszertani szabadságát.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások, tevékenységek mindegyikét kizárólag óvodapedagógus irányítja.

Napirend

A gyermek egészséges fejlődésének, céltudatos fejlesztésének szervezeti kerete a napirend, mely biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott kiszámítható óvodai környezetet.

A folyamatos és rugalmas napirend lehetővé teszi a játék, a tevékenységekbe ágyazott tanulás (foglalkozások, séták, kirándulások), és a pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő egyensúlyát. Az egész nap folyamán érvényesül a folyamatosság, valamint a rugalmasság, mely biztosítja az előre nem tervezett, de a gyermek fejlődését szolgáló élmények beillesztését. A gyermek érzelmi biztonsága, tájékozódása és a szokásrendszer kialakulásának érdekében a napirend főbb keretei állandóak. Kiemelten érvényesül a szabad játék szerepe.

Az óvodai élet megszervezésében figyelembe vesszük az óvodánk helyi sajátosságait, a programban megfogalmazott feladatokat.

Hetirend

A hetirend tartalmazza a szervezet tevékenységében megvalósuló tanulás rendjét. Megvalósításában a nevelői céltudatosság, tervszerűség, a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtése, a komplexitás és az egymásra épülés érvényesül. Tartalmát meghatározza a gyermekcsoport életkora, egyéni sajátossága valamint a játékszituációkba folyamatosan és rugalmasan beilleszkedő német nyelvi nevelés.

A heti-, és napirend kialakítását a gyermekcsoport óvodapedagógusai végzik, melynek összeállításánál a rugalmasság a domináló!

Beszoktatás, befogadás

A kisgyermek beszoktatása a család, mint egyenrangú partner segítségével történő fokozatos folyamat, melynek minősége kihat a gyermek későbbi óvodai életére. Időtartamát, módját minden esetben a gyermek egyéni igénye és a szülővel való egyeztetés határozza meg. A szülő jelenlétében ismertetjük meg a gyermeket az óvodai környezettel. A beszoktatásban mindkét óvodapedagógus és dajka aktívan részt vesz. A csoportban lévő gyermekeket felkészítjük az új társak fogadására. Biztosítjuk a szeretetteljes, nyugodt légkört, mely a gyermekben elősegíti a bizalom kialakulását, az óvodapedagógussal való együttműködés megalapozását.

Gondozás

A gondozás az óvodai nevelőmunka alapvető tevékenysége. A gondozás folyamatában is megvalósul a nevelés, a gyermekkel való kapcsolat kiépítése, az önállóság fejlesztése. A feladatok elvégzését megkönnyíti az esztétikus, harmonikus környezet kialakítására való törekvés, a veszélyforrások csökkentése, a gyermek komfortérzetének kielégítése.

Feladataink:

- A gyermek saját személyével kapcsolatos önkiszolgáló, önálló tevékenységek (kézmosás, fogmosás, WC-használat, öltözködés, étkezés) folyamatos bevezetése.
- Kellemes, jó légkörben, a gyermek szükségleteinek megfelelően, lehetőleg várakozás nélkül a tisztálkodással, WC-használattal, öltözködéssel kapcsolatos teendők ellátásának biztosítása.
- Az eltérő fejlettségi szintű gyermek esetében differenciált bánásmód alkalmazása.
- A szülők folyamatos tájékoztatása, a családdal való szoros együttműködés kialakítása.
- A gyermek példamutatással történő ösztönzése a tiszta, esztétikus, rendezett megjelenésre.
- Kultúrált étkezési szokások kialakítása a csoport életkorának megfelelően (esztétikus terítés, az evőeszközök helyes használata, szalvéta használata, étkezési magatartás).

A nevelőmunka tervezése

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermek megismerését és fejlesztését, a fejlődés nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített – nem kötelező – feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

A nevelőmunka tervezése a helyi nevelési programhoz igazodó, dokumentálása a csoportnaplóban történik.

A nevelőmunka tervezése éves tervből és ennek alapján lebontott egy hetes ciklustervből áll, mely kétnyelvű.

Az óvodapedagógusok a csoportban folyó nevelőmunkát, a csoport életével kapcsolatos szervezési feladatokat az előbbi felépítéssel tervezik. Az értékelés a nevelési év végén készül. A csoportokban zajló pedagógiai és egyéb tevékenységekről az óvodapedagógusok bejegyzéseket tesznek. A teljes pedagógiai munkát és óvodai életet átfogó munkatervet az óvodavezető készíti el az előző nevelési év értékelése alapján.

4.4. Az óvoda kapcsolatai

Óvodánk működésének és a szakmai munka minőségének fenntartása érdekében kapcsolatot tart fenn elsődleges partnerével a családdal, valamint a társintézményekkel és a gyermekek fejlődését segítő szakszolgálatokkal.

4.4.1. Az óvoda és a család

A szülő, a gyermek és a pedagógusok együttműködésének formái és továbbfejlesztésének lehetőségei

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, a szocializáció elsődleges színtere a család. A gyermek harmonikus fejlődésének a családdal való folyamatos együttműködés a feltétele és az alapja. A nevelésben az óvoda elismeri a család elsődlegességét.

Alapelveink:

- Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait. Feladata továbbvinni, ápolni az otthonról hozott néphagyományokat, népszokásokat, a népi értékeket, erősíteni a nemzeti identitástudatot, átörökíteni nagyszüleink, dédszüleink még élő kultúrkincseit.

- Az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- A nevelési program kialakításában, figyelemmel kísérésében részt vesz a szülői szervezet képviselője.
- Az óvoda szülői képviselőt a szülők közössége látja el, melynek működési feltételeit, feladatait az érvényes jogszabályok valamint a szervezeti és működési szabályzat alapján alakították ki.

A kapcsolatfelvétel formái:

- nyílt napok a leendő óvodások és szüleik részére
- beiratkozás
- szükség esetén családlátogatás

Együttműködés tartalma, a kapcsolattartás formái:

- Szülőkkel való beszoktatás szervezése, mely a gyermeknek, szülőknek egyaránt segítséget nyújt a bizalom kiépítésében, az óvodai szokások megismerésében, az egymástól való elválásban.
- Szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, problémák megbeszélése.
- Fogadó órák biztosítása, mely egyéni problémák felvetésére, megbeszélésére nyújt diszkrét lehetőséget.
- Nyílt napokon a szülők betekintést nyerhetnek az óvoda mindennapi életébe.
- A szülők részvételével közös programok, kirándulások, rendezvények szervezése.
- A szülők, gyermekek igényeivel, elégedettségével a minőségirányítási program foglalkozik.

4.4.2. Kapcsolattartás egyéb nevelési, oktatási, szakszolgálati, kulturális intézményekkel, társadalmi szervezetekkel

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, szolgálatokkal, amelyek az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

Az iskolával való kapcsolat

- Az iskolával való kapcsolattartás formái és módszerei a helyi sajátosságokat, szokásokat figyelembe véve valósulnak meg.
- Fontosnak tartjuk a nevelőmunka összehangolását, kapcsolatunkat a kölcsönös nyitottság jellemzi.

Kapcsolattartás formái:

- kölcsönös látogatások
- tapasztalatcserék
- közreműködés egymás ünnepi rendezvényein.

Egyéb partnerkapcsolatok

- Pedagógiai szakszolgálatok
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó, logopédus
- Kölcsönös együttműködés a háziorvossal és a védőnővel, általános egészségmegőrző, szűrővizsgálatok orvosaival (fogorvos)

- Kapcsolat a fenntartóval, rendszeres információcsere és egyeztetés
- Kapcsolat a helyi nemzeti, etnikai kisebbségek képviselőivel, Idősek klubja tagjaival és vezetőjével

4.4.3. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

4.4.4. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.”

5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Az óvodás gyermekek képességeinek, kompetenciáinak fejlesztése, alakítása a fő tevékenységformákon – játék, a munka jellegű tevékenység és a tanulás – keresztül valósul meg.

5.1. Játék

A játék spontán, a gyermek szabadon választott, minden külső kényszertől mentes tevékenysége, a nevelési célok elérésének leghatékonyabb eszköze. Örömforrás, melyen keresztül a gyermekek megismerik a környező világot, fejlődnek értelmi, érzelmi és testi képességeik. Mindig a gyermek közvetlen indíttatásaiból, belső feszültségéből ered. A nyelvi nevelésben is a spontán szabad játéknak kiemelt szerepe van. A gyermeki szocializáció elsődleges eszköze és színtere, melynek során kapcsolatot teremtenek társaikkal, gazdagodik szókincsük, színesebbé válik kommunikációs és kooperációs készségük. A játékon keresztül fejleszthetjük a gyermekek mozgását, manipulációs készségét, megfigyelő képességét, figyelmét, emlékezetét, képzeletét, gondolkodását, - ezáltal kiegyensúlyozottá és nyitottá válnak az új dolgok iránt, így a nyelv befogadására is.

Célunk:

A gyermek életkori sajátosságainak megfelelő szabad, elmélyült, spontán, örömteli játék lehetőségének biztosításával megteremteni a személyiségfejlesztés feltételeit és alapjait, valamint a nyelvi fejlesztést, a kisebbségi nyelv és kultúra közvetítését, átörökítését az óvodáskorúak egyéni sajátosságainak figyelembevételével a játékon keresztül.

Feladataink:

- A játék feltételeinek biztosítása: a nyugodt, tevékenységre ösztönző, derűs légkörrel, minél hosszabb játékidővel, az életkorhoz alkalmazkodó megfelelő játéktérrel, valamint a motiváló, kreativitást fejlesztő játékeszközökkel.
- A régi nemzetiségi szokásokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó játéktárgyak, eszközök megismertetése (kalapok, régi anyagok, kendők, fajtátekok, rongybabák stb.).
- Játékeszközök, bábok készítése közös tevékenységek során természetes anyagokból (toboz, csuhé stb.).
- A gyermeki játék önállóságának, a szabad játék tiszteletben tartása
- Az óvodapedagógus tudatos jelenléte a szabad játék folyamán.
- A gyermek spontán szerzett élményei mellett, az általunk tudatosan szervezett és közösen átélt élményekhez juttatása.
- A gyermek játékszintjének, a játék tartalmának feltérképezése és fejlesztése.

- A játékidő lehetőség szerinti töretlenségének biztosítása.
- Tudatos tervezéssel és szervezéssel a játékfajták feltételeinek megteremtése, tartalmának gazdagítása, a gyermekcsoport fejlettségi szintjének megfelelő eszközválasztással.
- A barkácsoláshoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz különböző eszközök, kellékek biztosítása, melyeket a gyermek saját igénye szerint használhat, illetve ő maga is létrehozhat újabb tárgyi eszközöket játékukhoz.
- A játékszituációkhoz alkalmazkodó hely kialakítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Lehetőség teremtése, részben állandó, részben variálható illetve elkülöníthető „kuckó” kialakítására (szerepjátékhoz, barkácsoláshoz, bábozáshoz, dramatizáláshoz).
- A német nyelvi játékszituációk lehetőségeinek biztosítása, a hagyományokra épülő „nemzetiségi sarok” kialakítása.
- A játékhoz kapcsolódó természetes nyelvi helyzetek megteremtése.
- A nyelvi játékok iránti pozitív érzelem erősítése.
- Az együtt játszás igényének felébresztésével a közös játék kibontakozásának elősegítése.
- Az udvari játékok segítségével a gyermek nagymozgásának, egyensúlyérzékének, szenzomotoros képességének, kreativitásának fejlesztése, az udvari játékeszközök évszakoknak és az időjárásnak megfelelő biztosítása.
- A megnövekedett tér és a változatos eszközökből fakadó balesetveszélyre való figyelemfelhívás.

A tevékenység tartalma:

Gyakorlójátékok:

- Különböző mozgások gyakorlása
- Játék különböző anyagokkal
- Tárgyak, eszközök rakosgatása
- Hang és beszéd játékos gyakorlása

Szimbolikus játékok:

- Tárgyakat, természeti jelenségeket utánozó játékok
- Szerepjátékok
- Tematikus játékok
- Bábjáték
- Dramatizálás
- Fantáziajátékok

Konstruáló játékok:

- Építőjáték
- Barkácsolás
- Konstruktív játék

Szabályjátékok:

- Mozgásos játékok
- Értelmi képességeket fejlesztő játékok
- Társas játékok
- Népi-dalos játékok
- Speciális fejlesztő játékok

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök:

- Különböző játékok eszközei (mozgásos játékok, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás).
- Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök.
- Babakönyhai, babaszobai játékok, asztali és szobai építő-, konstrukciós, fejlesztő játékok, társasjáték, kártya, logikai készletek, bábok.
- Udvari játékeszközök: homokozók, közlekedési eszközök, mászóakák.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Környezetében megfigyelt élményeit megjeleníti játékában.
- Önállóan kezdeményez szerep- és szabályjátékokat.
- Betartja és követi a játékszabályokat, el tudja viselni a vereséget.
- A közös játékba bekapcsolódik, együtt tevékenykedésre képes.
- Megérti és elfogadja játszótársai elgondolásait, javaslatait, ötleteit.
- Megnyilvánulásai önállóak, kezdeményezőek, kreatívak.
- Létrehoz egyszerű modelleket, maketteket, melyeket játékában felhasznál.
- A barkácsolás természetes alkotó részévé válik a játéknak, az önmaga által létrehozott alkotást felhasználja további játéka során.

5.2. Verselés, mesélés

A mesék, a versek, a népköltészet, gazdag és változatos világa képessé teszi a gyermeket az esztétikum felismerésére, befogadására.

A nyelvi tisztaság, értékes forrás esztétikai, irodalmi élményt nyújt, erkölcsi értékeket közvetít, melyekkel segíti a gyermek világnézetének alakulását. A könyv egészen kicsi kortól fontos szerepet játszik a gyermek életében kezdetben, mint a játékszer, majd fokozatosan válik az esztétikai élmény és az ismeretszerzés forrásává. Az óvodapedagógus saját személyiségén keresztül a gyermekirodalom, a népköltészet és a műköltészet harmóniájával, annak élményszerű bemutatásával teremt érzelmi alapot az irodalom megszerettetéséhez, az olvasóvá neveléshez. A kisebbségi nyelv megszerettetéséhez az aktív és passzív szókinccs bővítéséhez és a hagyományápoláshoz nélkülözhetetlen irodalmi műfajok a népi mondókák, a népmesék és a képeskönyvek történetei.

1. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

2. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában - esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, és megfelelő viselkedésformákat.

3. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világmésképzésének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átéltesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világmésképzés, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

4. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotban

eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

5. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

6. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

7. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Célunk:

- A belső képteremtés, képzelet képességének fejlesztése.
- Gazdag irodalmi élmények nyújtásával a hazai népi és nemzetiségi irodalmi művek megszerettetése, a későbbi olvasóvá válás - szeretve olvasó személyiség - kialakítása.
- Az életkor-specifikus vers-mese és mondóka kínálat gazdag szókincsével az anyanyelvi és nemzetiségi nyelvi-nevelés biztosítása.
- A gyermeki önmegismerés és a világ megismerése a mese világán keresztül (gyermeki világkép alakítása, formálása).
- Hagyományörző német nemzetiségi és népi mondókák versek és kiszámolók megszerettetésével a társas kapcsolatok, pozitív érzelmi kötődések kialakítása.
- Az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek közti pozitív érzelmi viszonyok erősítése a mese-vers nevelő hatásával.

Feladataink:

- A mese, vers hallgatásához, az irodalmi élmény befogadásához szükséges feltételek megteremtése, hangulati előkészítés.
- A gyermek életkorának megfelelő, nyelviileg tiszta és értékes forrásból történő válogatás (magyar népmesék és mondókák, klasszikus és kortárs meseírók, költők művei, mondókák, versek, mesék, verses mesék).
- A helyi, családi nemzetiségi szájhagyományban élő mesék, versek, mondókák jelennek meg az óvodai irodalmi nevelésben.
- A mondókák tájnyelvi változatai a hagyományápolás „gyöngyszemei”. Ezen mondókák továbbörökítése kiemelt feladata az óvónőnek.
- A mű tiszta, érthető, kifejező beszéddel, megfelelő ritmikával és hangzással, példamutató beszédstílussal történő élményszerű bemutatása a kifejező beszédkészség kialakítása, a gyermek szókészletének fejlesztése, beszédstílusának alakítása érdekében.
- Az irodalmi élmény más tevékenységben (játék), más alkalommal történő újra átélésének, ismételt feldolgozásának biztosítása, akár a gyermek spontán kezdeményezése alapján: vers, mesehallgatás, bábozás, dramatizálás, ritmus hangszerek alkalmazása (mondókák).
- Képeskönyvek, leporellók ismeretterjesztő könyvek, folyóiratok elhelyezése a csoportszobában, megfelelő szabad hozzáférés biztosítása a gyermek számára egyénileg és csoportos formában, - ezeket bármikor elővehessék, nézegethessék, a nagyobbak maguk rakhassák rendbe, VIGYÁZZANAK A KÖNYVRE!
- Az irodalmi élmény befogadásának közös átélésével jó hangulat, közösségi érzés kialakítása.

A tevékenység tartalma

- Új irodalmi élmény átélése, befogadása megfelelő feltételek és hangulati előkészítés biztosítása mellett: mondóka, vers, mese, verses-mese.
- Az életkori és egyéni sajátosságoknak, a csoport összetételének, aktualitásoknak megfelelő mese típusok: egyszerű mondókamesék, rövid történetek állatokról, gyerekekről, állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék, tanulságos mesék, halmozó lánc szerkezetű mesék, melyekben sok az ismétlés, hangutánzás, refrénekekkel tagolt verses-mesék.
- Spontán, új irodalmi élmény átélése, befogadása egyéni vagy mikrocsoportos formában, más tevékenységek kínálta lehetőség alkalmával (játék): mondóka, vers, mese, verses-mese.
- Irodalmi élmény ismételt átélése, újra feldolgozása az érzelmek mozgósításán keresztül, tervezett és spontán tevékenységek kínálta lehetőségek, elsősorban szabad játék alkalmával: mondóka, mese, vers, verses-mese hallgatása, bábozás, dramatizálás a szükséges eszközök biztosításával.
- Bábozás, dramatizálás alkalmával, a szerepekkel való azonosuláson keresztül az irodalmi élmény közös újraélése.
- Óvodapedagógus-gyermek kétszemélyes, tervezett és spontán helyzetben történő játéka mondókával, verssel kísérve, előtérbe helyezve az utánzó mozdulatokat, ritmikát, az érzelmek dominanciáját.
- Aktualitásokhoz, ünnepekhez kapcsolódó mondóka, mese, vers, verses-mese, hallgatása, ismétlése, újra feldolgozása, esetenként verbális emlékezet fejlesztése.
- Képeskönyvek, leporellók, nézegetése, beszélgetés a képekről, a hozzájuk kapcsolódó irodalmi élményről, esetenként azok felidézése.

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

- Bábok, mesekönyvek, művészi értékű képek, diafilmek, mesekazetták, hanganyagok, díszletek, dramatizáláshoz szükséges eszközök, kisebbség nyelvén történő mesemondáshoz szemléltető eszközök.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Szívesen és önként hallgat mondókát, verset, mesét, verses-mesét, vannak kedvelt mondókái, versei, meséi.
- Az elhangzott vers, mondóka, mese újrhallgatását kéri.
- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógus élményt nyújtó előadását.
- Saját maga is kezdeményez mondóka, vers, mese, verses-mese hallgatást, bemutatást a kisebbség nyelvén is.
- Az óvodapedagógus példája alapján ügyel a mondóka, vers ritmusának, hangsúlyozásának, hangulatának megjelenítésére.
- Fel tudja idézni kedvelt meséi egy – egy részletét, ismeri a mese motívumait, logikai sorrendjét, a szereplők jellemző tulajdonságait, nevét, esetleg játékában képes megjeleníteni ezeket.
- A valóságot és a mesét megkülönbözteti egymástól.
- Maga is képes rövid mesék, kitalált történetek összefüggő, érthető elmondására, megjelenítésére.
- Kedveli és értéknek tekinti a könyveket, azok tartalmát.

5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai ének – zenei nevelésnek hazánkban jelentős hagyományai vannak. A zenei nevelés a művészeti nevelés körébe tartozik, elsősorban az érzelmeken keresztül hat a gyermekekre. Így a zene, mint emberformáló erő befolyásolja a személyiség harmonikus alakulását. Az értékes zene örömforrás, a közös éneklés, az együttes zenei élmény formálja a gyermek ízlését és emberi magatartását. A kapcsolatteremtés, önkifejezés eszköze, indulatokat kelt- és levezet, nyugalmat teremt. Ezáltal befolyásolja a közérzetet, alakítja a viselkedést. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa közel hozzák a múlt értékeit. A zenei nevelés az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével átgondolt, tervezett tevékenység, valamint a nyelvi fejlesztés legtermészetesebb, legkedveltebb formája. A zenei élményt a mindennapok során igyekszünk többféle tevékenységhez kapcsolni.

Célunk:

Örömteli és élmény-gazdag közös ének-zenei tevékenységek által a gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének formálása és esztétikai fogékonyságának alakítása a hazai és nemzetiségi népi mondókákon, gyermekdalokon, dalos játékokon keresztül.

Feladataink:

- A megfelelő dalanyag, mondókák kiválasztásakor a magyar zenei hagyomány és a nemzetiségi, helyi kulturálisból választott játékok és népdalok művészi értékű komponált gyermekdalok felhasználásával a tiszta éneklés megtanítása.
- Ritmusérzék fejlesztése (egyenletes lüktetés, ritmus érzékeltetése és alkalmazása).
- Belső hallás, zenei emlékezet fejlesztése dallambújtatással, dalfelismergetéssel.
- A zenei fogalom párok (halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú) különbségének felismergetése beszéden, éneken, mozgáson és zörejen keresztül.
- Közös éneklés és játék társas örömeinek felfedeztetése, változatos térformák és egyszerűbb táncleépések megjelenítése.
- Változatos formában történő zenehallgatással, népdalokkal, körjátékokkal a gyermek esztétikai és nyelvi élményhez juttatása.
- A csoportba járó migráns gyermek zenei kultúrájának megismerése.
- Feladataink megvalósítására kihasználjuk a napközben adódó mondókázás, éneklés, körjáték vagy zenehallgatás kínálta lehetőségeket.

A tevékenység tartalma:

- népi mondókák, mozgásos játékok
- magyar és nemzetiségi népi hagyomány dalai-népszokások
- európai népek dalai, játécai
- műdalok
- táncos játékok
- zenei élmények: vokális és hangszeres dalok, műdalok
- ünnepeinkhez kapcsolódó dalok, zenék
- ritmushangszerek

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök:

- Ének, zene, énekes játékok eszközei: hangszerek (dob, ritmusbot, cintányér, zenei háromszög, xilofon, metallofon, fa ritmushangszerek, csengő).
- Zenei képességet fejlesztő egyéb eszközök (CD lejátszó, zenehallgatáshoz CD-k, kazetták).
- Dalos játékok kellékei – a gyermeklétszámnak megfelelő mennyiségben állnak rendelkezésre.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Tisztán, biztossággal énekel, az egyszerűbb hangterjedelmű daloktól eljut a bővebb hangterjedelmű dalok énekléséig.
- Ritmust, egyenletes lüktetést pontosan érzékelteti, ritmushangszereket önállóan kezel.
- Visszhangjáték ének- és ritmikus motívumait képes visszaadni. Visszaéneklése tiszta.
- Ismeri és megfelelően alkalmazza a zenei fogalom párokat.
- Alkalmazkodik társai mozgásához, énekéhez. Képes a társakkal térformák alakítására, esztétikus táncmozgásokra.
- Belső igényévé válik a zenehallgatás.
- Sokszínű zenei műveltség formálódása jellemzi.
- Ismeri a helyi nemzeti népdalokat, verseit, játékdalait.
- Feladatokat, szerepeket önállóan megold.

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka, az ábrázolás különböző fajtái a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlődésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagságára épül, melynek elsődleges tere a játék. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Magába foglalja a közvetlen környezet spontán vizuális hatásait, alakítási lehetőségét, az építést, képalakítást, konstruálást, a népi kismesterségek gyermeki szintű művelésének lehetőségét, műalkotásokkal, népművészeti értékekkel való ismerkedést. E tevékenységek lehetősége az óvodai élet során folyamatosan jelen van, változatos formában, az egyéni és életkori sajátosságoknak megfelelően, hozzájárulva a hagyományok, szokások ápolásához.

Célunk:

A gyermek élmény és fantázia világának szabad képi önkifejezésére, az alkotásra, a környezet esztétikai alakítására való igény kialakítása, amelyben az örömteli tevékenység az elsődleges. A gyermek tér-, forma-, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységének, szép iránti nyitottságának, igényességének alakítása, az érdeklődésre, vizuális tapasztalásra épülő tevékenységbe ágyazott ismeret-, készség-, képesség fejlesztés.

Feladataink:

- Esztétikus környezet kialakítása, a gyermek alkotótevékenységéhez szükséges a feltételek és az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése.
- Minél több egyéni és közös élmény biztosítása, ezáltal a gyermek képi emlékezetének, képzeletének, bővítése, mellyel gazdagodik vizuális kifejezőképessége.
- Megfelelő minőségű, változatos eszközök, technikák, eljárások folyamatos biztosításával ábrázoló kedvének felkeltése.
- A gyermek megismertetése a különböző eszközök, anyagok használatával a rajzolás, mintázás, kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- A technika gyakorlásán keresztül manipulációs készségének, szem-kéz koordinációjának fejlesztése.

- Szín-tér és formaérzékük fejlesztése.
- A gyermek megismertetése a vizuális jelrendszerrel (pont, vonal, folt, formák, színek).
- A természet, a társadalom, a kulturális örökség viszonyrendszerével (ember-természet, ember-társadalom, ember-technika) való megismertetése.
- Helyi néphagyományok, népszokások vizuális kultúrájának folyamatos felkutatása, megőrzése, belsővé, személyessé tétele tevékenységekbe ágyazottan, (gyermekjátékok készítése természetes anyagokból, húsvéti tojások festése, karácsonyi mézeskalács készítése helyi díszítőelemekkel, stb...).
- Témakörök, technikák évszakok, aktualitások és ünnepek köré tervezése, melyek a gyerekek érzelmein keresztül hatnak fantáziájukra, kreativitásukra.
- A rajzolás, mintázás, kézi munka lehetőségének komplex módon, különböző tevékenységekbe integrált biztosítása a gyermek számára.

A tevékenység tartalma-technikák:

- Rajzolás, festés, mintázás
- Ragasztás, tépés, vágás
- Plasztikai alkotások agyaggal, gyurmával
- Textilfestés, batikolás
- Vegyes technikák, montázs, kollázs
- Térrendezés
- Konstruálás
- Barkácsolás különböző anyagokkal: terményekkel, termésekkel bábok, díszek, bútorok, díszletek, álarcok, játékok, stb.
- Képzőművészeti alkotásokkal való ismerkedés
- Népművészeti kincseink felfedezése, népi szokásokhoz tartozó tárgyak, eszközök gyűjtése

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök:

- Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képkialakítás, kézimunka) anyagok, eszközök.
- Barkácsoláshoz ötletkönyvek, festékek, papíryananyagok, ollók, vágókés, lyukasztók, gipsz, fonalak, agyag, textil, fa, termények és ezek megmunkálásához szükséges eszközök.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Igényli az alkotás útján történő önkifejezést, a környezet esztétikus alakítását, az esztétikai élmény befogadását.
- Élményeit, elképzeléseit egyéni módon jeleníti meg alkotásaiban.
- A gyermek alkotásaira jellemző a részletező formagazdagság.
- A közösen elkészített kompozícióikat, alkotásaikat megbecsüli.
- Képi-plasztikai alkotásai, kompozíciói egyéniségét tükrözik, melyben teret kapnak kedvelt színei, azok kombinációi.
- Részt vesz a közös építésben, téralakításban.
- Alkotásaiban kifejezésre juttatja, megjeleníti a témával kapcsolatos érzelmeit.

- Rácsodálkozik a szépre, tud gyönyörködni abban.
- Alkotásokról képes véleményt nyilvánítani.
- Emberábrázolásában megjeleníti a térformákat, próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzésével.
- Biztonsággal, megfelelően használja a képi kifejezés változatos eszközeit, technikáit, eljárásait.
- Képes szerepjátékát saját maga által készített eszközökkel bővíteni, kiegészíteni.

5.5. Mozgás

A társadalmi élet változása során a családok életvitelében jelentősen csökkent a mozgás lehetősége. A gyermek a nap jelentős részét óvodában tölti, ezért az óvodának biztosítani szükséges a rendszeres és szervezett, valamint a szabadban való kötetlen mozgási lehetőséget. A 3-7 éves gyermek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító tervezett és szabad mozgás nélkül. A mozgás és a kognitív fejlődés szoros kapcsolatban áll egymással, az egészséges gyermeki személyiségfejlődésnek elengedhetetlen feltétele. A rendszeresen szervezett testmozgás hozzájárulhat ahhoz, hogy a kisebbségi nyelvápolásának folyamata természetesebb, változatosabb és sokoldalúbb legyen.

Célunk:

A mozgás, a mozgásos játékok iránti érdeklődés felkeltése, megszerettetése, a gyermek egészségének megóvása, testi képességeinek sokoldalú fejlesztése. Koordinált, harmonikus mozgás kialakítása.

Feladataink:

- A mozgásfejlesztés megvalósítása a testnevelés foglalkozás és a mindennapos szabad mozgás keretein belül.
- A mozgásanyag céltudatos, a gyermek életkorának legmegfelelőbb fejlesztési feladatokhoz igazodó kiválasztása, figyelembe véve az egyéni sajátosságokat és a spontán mozgáslehetőségeket.
- A mozgásanyag, a mozgásműveltség, a motoros képességek, így a kondicionális képesség (erő, állóképesség, gyorsaság), a koordinációs képesség (mozgásérzékelés, téri tájékozódás, reakcióképesség, egyensúlyozási képesség, ritmus képesség), és a testi adottságok (mozgékonyosság, ügyesség, hajlékonyosság) fejlesztését szolgálja.
- A szabad mozgásgyakorlás biztosítása, mozgásigény fenntartása, a rendszeres mozgásra nevelés.
- Pozitív személyiségjegyek erősítése, egészséges versenyszellem kialakítása.
- A mozgáson keresztül a gyermek kognitív képességeinek, testsémájának, szociális képességeinek, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése.
- A testi deformitások prevenciója, illetve a meglévő deformitások korrigálására testtartásjavító és lábboltozatot erősítő gyakorlatok alkalmazása.
- A mozgás során használt fogalmak tudatosítása, a gyermek szókincsének bővítése.
- A megvalósításhoz balesetmentes eszközök és körülmények biztosítása.
- A szabad levegőn való minél hosszabb idejű tartózkodás.

A tevékenység tartalma:

Járás – futás gyakorlatok:

- Menetirányban történő futás
- Futás közben történő irányváltások
- Akadályok megkerülése
- Térirányok gyakorlása
- Jobb- és baloldaliság kialakítása.

Gimnasztikai elemek:

- A test izomzatainak izolált mozgatása
- Csoporttal való együttmozgás
- Ritmusra történő mozgás
- Esztétikus kivitelezésű gyakorlatok ütemes végrehajtása.

Ügyességet fejlesztő, illetve elemi mozgásfajták:

- Ugráselőkészítés, támaszugrás, mélyugrás, távolugrás
- Csúszás, kúszás, mászás, bújás talajon, illetve akadályon át
- Támasz-, függés-, egyensúlygyakorlatok padon, zsámolyon, bordásfalon
- Guruló átfordulás, hossz tengely körüli gurulás szerrel is
- Dobások, labdás gyakorlatok
- Speciális gyakorlatok a lábboltozat erősítésére

Játékos mozgással (fogójáték, futójáték, labdajáték, csapatjáték, sorverseny, versenyjáték).

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök:

- Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök
- Labdák, kötelek, karikák, forgó, billegő eszközök, lépegetők, zsámoly, tornapad, szivacszőnyegek, babzsákok, egyéb kéziszeresek, udvari mozgásfejlesztő játékok, eszközök.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Szeret mozogni, igényli a rendszeres testmozgást.
- Teljesítőképesége életkorának, testi adottságainak megfelelő.
- Tud ütemtartással járni, különböző tempóban, irányváltással futni, jelre megállni és elindulni.
- Törekszik a mozgásminta pontos követésére.
- Mozgása harmonikus, összerendezett, az elemi mozgások kivitelezése koordinált, harmonikus.
- Térben jól tájékozódik, ismeri az irányokat, megadott jelre képes irányt változtatni.
- Egyensúlyérzéke megfelelő.
- Képes ritmusra mozogni, feladatokat végrehajtani.
- Dominanciája kialakult.
- Személyiségjegyei (bátorság, fegyelmezettség, kitartás, együttműködés stb.) életkorának megfelelőek.
- A kéziszereseket, eszközöket rendeltetésüknek megfelelően, biztonsággal, változatosan használja.
- A tornaszereken bátran és biztonságosan mozog.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét az értékek megőrzését. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

A környezettel kapcsolatos látásmód, viselkedéskultúra és értékrendszer kialakítása szempontjából meghatározó szerepet tölt be az óvodáskor.

Célunk:

A gyermek természetes kíváncsiságára és érdeklődésére építve, valóságképének kialakítása az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről, azok alapösszefüggéseiről. Megfelelő attitűdök kialakítása a környezettudatos magatartás, a környezeti problémák iránti érzékenység megalapozására, mennyiségi, alakú, kiterjedésbeli, tér-és síkbeli szemléletének formálása.

Feladataink:

- A gyermek meglévő ismereteinek feltérképezése, elmélyítése, bővítése, rendszerezése.
- A gyermeket körülvevő természeti, tárgyi környezet, a helyi sajátosságok, azok szépségeinek és értékeinek tevékenységbe ágyazott, sokoldalú megismertetése, védelmének lehetősége.
- Az egyéni és életkori sajátosságoknak megfelelő tájékozottság kialakítása, kognitív képességek, gondolkodási műveletek fejlesztése.
- A gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztését segítő pedagógiai attitűd biztosítása a környezet alakításában.
- A közvetlen tapasztalatszerzés élményének biztosítása érdekében, a spontán és tervezett ismeretek lehetőség szerinti természetes környezetében való felfedezése, megfelelő hely, idő, eszköz biztosítása.
- A családból, mint mikroközösségből hozott ismeretek és az óvodában szerzett tapasztalatok integrálásával a gyermekek szocializációjának, reális énképének kialakítása.
- Egészséges életmód igényének és szokásainak megalapozása, esetenként a családok bevonásával (zöldség, gyümölcsnapok).
- Növénygondozás (fejlődés megfigyelése).
- Állatok védelmének, gondozásuk fontosságának megalapozása.

- A gyermek esztétikai érzékének és igényének fejlesztése.
- Élmények, ismeretek, tapasztalatok biztosítása a tömegközlekedési eszközökről és az azokhoz kapcsolódó viselkedési normákról, a gyalogos közlekedés szabályairól.
- Testünk-testséma megismertetése, testfogalom kialakítása.
- Élményt nyújtó látogatások szervezése a társadalmi élet színtereinek bemutatására.
- Az emberi munka értékének tudatosítása, valamint a gyermek megismertetése szabadidő hasznos eltöltésének módjaival.
- A természet ünnepeinek, jeles napjainak megünneplésével, élményszerű feldolgozásával a gyermek szemléletének formálása a fenntarthatóság, a természet értékeinek megóvása érdekében.
- A gyermek érdeklődésének felkeltése, találékonyságának mozgósítása problémahelyzetek, matematikai tapasztalatszerzési lehetőségek kialakításával.
- A gondolkodás, kognitív képességek fejlesztése a valóság mennyiségi és formai viszonyainak megismertetése által, melyek a gyermek sajátos igényeinek, fejlődési ütemének legjobban megfelelnek: megfigyelőképesség, észlelés, figyelemmegosztás, emlékezet, logikus és problémamegoldó gondolkodás, kombinációs készség, kreativitás, helyzetfelismerés.
- Matematikai képességek fejlesztése: számfogalom kialakítása, formai tulajdonságok, azonosságok, különbözőségek felismertetése, összehasonlítás, osztályozás, rendezés, szimmetria érzékeltetése, felfedeztetése, az egész és rész viszonyának, relációknak felismertetése.
- A gyermek megerősítése abban, hogy bátran kezdeményezzen és keressen új utakat, különböző lehetőségek közül megfelelő megoldásokat válasszon.

A tevékenység tartalma:

- Tapasztalatszerzés a természeti, tárgyi, emberi környezetről.
- Családról szerzett ismeretek bővítése.
- Természet változásai – évszakok, időjárás, öltözködés összefüggései, helyi népviselet.
- Élő – élettelen anyagok tulajdonságai.
- Környezetvédelem (lakókörnyezetünk, természet, állatok).
- Növényvilág, állatvilág, növények ültetése, gondozása, kirándulás, séta.
- Egészséges életmód iránti igény megalapozása: megfelelő táplálkozás – zöldség, gyümölcsfogyasztás, rendszeres szabadlevegőn való játékos mozgás.
- Testünk, testrészek, érzékszervek, testfogalom kialakítása.
- Óvoda és környéke, az ott található épületek, lakhelyünk nevezetességei.
- Felnőttek munkája, néhány foglalkozási ág megismerése.
- Közlekedés, szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközök.
- A gyalogos közlekedés alapvető szabályai.
- Tárgyak válogatása egyéni elképzelés vagy előre megadott szempontok alapján.
- Halmazok és tulajdonságai: halmazok létrehozása, számosság megállapítása (több, kevesebb, ugyanannyi).
- Becslés-mérés: hossz, magasság, térfogat, számosság.
- Mennyiségek összehasonlítása.
- Számlálás gyakorlása: építő, mozgásos, szerep, énekes – szerep és gyakorlójáték alkalmával.
- Tő- és sorszámnevek, sorba rendezés tulajdonság, számosság szerint.
- Igaz és hamis állítások eldöntése.
- Anyagok tulajdonságai, méretek, formák, színek megismerése.

- Térbeli testek, kiterjedések, síkidomok, geometriai tulajdonságok, jellemzők.
- Irányok síkban és térben, relációk.
- Rész – egész viszonyának megismerése.

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök:

- A természeti – emberi – tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok.
- Képes albumok, ismeretterjesztő könyvek, poszterek, környezetismereti és matematikai társasjátékok, logikai eszközök, manipulációs fejlesztő játékok, udvari eszközök.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Ismeri és szereti környezetét, ezáltal pozitív érzelmi viszony alakul ki a gyermek és környezete között.
- Környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik. Tudja nevét, lakcímét, szülei pontos nevét, saját születési idejét.
- Ismeri, megnevezi és rendeltetésszerűen használja a környezetében található tárgyakat, eszközöket.
- Különbséget tud tenni az évszakok között, gyönyörködni tud azok szépségében, felismeri a napszakokat.
- Megnevezi a színeket és azok árnyalati különbségeit.
- Ismeri környezetében található növények nagy részét, részt vesz gondozásukban.
- Megkülönbözteti az állatokat élőhelyük és tulajdonságaik szerint. Gyűjtőfogalmakat és alkotóelemeiket ismeri (évszakok, közlekedési eszközök, háziállatok, vadállatok, zöldségek, gyümölcsök stb.).
- Felismeri és megfogalmazza az ok-okozati összefüggéseket.
- Megnevezi testrészeit, érzékszerveit, funkciójukat.
- Kialakul az egészséges életmód iránti igénye: igényli a rendszeres zöldség, gyümölcsfogyasztást, szabadlevegőn való játékos mozgást.
- Ismeri a közlekedési eszközöket és betartja a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismeri a környezetében lévő intézményeket, épületeket.
- Ismeri a környezet megóvásának és az állatok védelmének alapvető szabályait.
- Képes tárgyak megadott szempont vagy egyéni elképzelés szerinti válogatására, halmazok létrehozására (szétválogatás, összehasonlítás, sorba rendezés).
- Kialakult számfogalma.
- Képes mennyiségek összehasonlítására (több-kevesebb-ugyanannyi).
- Téri-, időbeli relációk, viszonyok (rövidebb, hosszabb, alacsonyabb, magasabb, ugyanakkora) felismerésére és alkalmazására képes.
- Kialakult térlátása, téri tájékozódása alkalmassá teszi konstruálásra, forma reprodukálásra.
- A szimmetrikus alakzatokat felismeri.
- Ismeri a tő- és sorszámnevek szerepét, képes sorba rendezésre tulajdonság és számosság szerint.
- Anyagok tulajdonságai, méretek, formák, színek megkülönböztetésére képes.
- Ismeri, alkalmazza a rész – egész közti összefüggéseket.
- Kíváncsisága, tevékenységi vágya, kreativitása alkalmassá teszi a megoldások keresésére, a megfelelő kiválasztására.

5.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység.

Célunk:

A gyermek számára válják belső igénnyé mind az alkalmi, mind a rendszeres munka jellegű tevékenységek elvégzése. A munka jellegű tevékenység végzése során elért sikerek örömmel és jóérzéssel töltsék el. Tudja értékelni a saját és mások munkáját, ha szükséges ebben segítse társait. A közösen végzett munka válják közösen átélt pozitív élménnyé.

Feladataink:

- A munka során a társas kapcsolatokra, csoportra jellemző erkölcsi normák kialakítása.
- Önkéntességre, önállóságra nevelés.
- Munkavégzésre nevelés morális vonásainak erősítése (kitartás, felelősség, céltudatosság, eredmények megbecsülése).
- Helyzetteremtéssel és példamutatással a munka megszerettetése.
- Rendszeres és periódikusan ismétlődő feladatok biztosítása.
- Megfelelő feltételek biztosítása (hely, eszköz, idő), a sikerélmény elérése érdekében.
- Munkavégzéshez szükséges készségek, képességek kialakítása, fejlesztése.
- A munkaeszközök rendeltetésszerű használatának megismertetése.
- Folyamatos együttműködés a gyermekekkel konkrét, reális, egyéni sajátosságaihoz és fejlettségéhez mért fejlesztő értékelése.

A tevékenység tartalma:

- Önkiszolgálás az életkornak megfelelő szinten és az óvodai élet minden területén.
- Alkalomszerű munka jellegű tevékenységek: - az óvodapedagógus segítségével végzett egyszeri vagy ismétlődő feladatok.
- Önként vállalt feladatok.
- Az óvodai környezet szépítése, díszítése jeles ünnepek alkalmával.
- A csoportszoba és az udvar rendben tartásában való aktív részvétel.
- A játékok karbantartása a felnőttekkel együtt.
- Segítségnyújtás kisebb társainak.
- Vállalt naposi munka. A gyermek fejlettségétől függően vezetjük be és fokozatosan bővítjük.
- Gyermekeket körülvevő természeti környezet gondozása (növény és állatgondozás).

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök:

- Csoportszobai és udvari eszközök: seprűk, lapátok, vödörök, gereblyék, öntözőkannák, portörölők, barkácsolási eszközök.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermek önként, örömmel és szívesen végez játékos munka jellegű tevékenységet, önmagáért és a közösségért.
- Kialakul a munka iránti szeretete, a megbecsülés fontossága, hasznossága.
- Megtanulja a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű és rendeltetésszerű használatát.

- Munkavégzését a kitartás, az önállóság, céltudatosság jellemzi.
- Segítőképzés másokkal és a kisebbekkel szemben.
- Figyel saját maga és környezete rendezettségére.

5.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulási folyamat a gyermek mindennapi életét átszövi. Olyan alapfolyamat, mely óvodáskorban a gyermek alaptevékenységében, a játékban a leghatékonyabb, annak motivációs bázisára támaszkodik, alapja az óvodapedagógus és a gyermek kölcsönös egymásra ható kooperatív tevékenysége. A tanulás speciális formája az a tanulási folyamat, amelyben felkészíti az óvónő a gyermekeket a kisebbségi nyelv továbbvitelére, megismerésére.

Célunk:

A gyermeki kompetenciák fejlesztése, a gyermek megismerési vágyára, érdeklődésére, önkéntelen figyelmére, érzelmi beállítottságára építve, tevékenységbe ágyazottan lehetőséget nyújtani természetes kíváncsiságának kielégítésére – ezáltal alakítani a gyermek világgképét, segíteni őt a tapasztalatok rendezésében. Legyen öröm, váljon belső igénnyé a tanulás.

Feladataink:

- A személyiséget alkotó kompetenciák: a kognitív (érzékelés, észlelés, figyelem, megfigyelés, emlékezet, képzelet és gondolkodás), a szociális (önállóság, pontosság, feladattudat, önfegyelem, önbizalom, környezettudatos magatartás, tolerancia) és perszonális (reális énkép, akarati tényezők, kitartás, türelem) fejlesztése.
- A gyermek megismerési vágyára, kíváncsiságára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, a szűkebb és tágabb környezetben szerzett tapasztalataira építve a gyermeki gondolkodás fejlesztése, a tanulást támogató környezet feltételeinek megteremtése, a kisebbségi nyelv pozitív beállítódás és a kétnyelvű identitástudat kialakítása.
- A folyamatos ismeretszerzés, spontán (utánzásos, modellkövetéses tanulás), az óvodapedagógus által kezdeményezett, tudatosan megtervezett tevékenységekben (szervezett tevékenységek, megfigyelések, felfedezések kötött és kötetlen formákban) szervezeti (mikro- és makrocsoportos foglalkozások) és időkeretekben történő megvalósulása.
- A tanulás kereteinek és formáinak a gyermek adott fejlettségi szintjéhez – különös tekintettel a különböző kultúrákban szocializálódott és a hátrányos helyzetű gyermekekre – és a csoport összetételéhez való igazítása.
- Az ismeretszerzést a gyermek játék közben, játékként élje meg, s minél több érzékszerven keresztül történjen a tapasztalatok gyűjtése.
- A gyermek szinte észrevétlenül, komplex módon tanuljon, mindvégig biztosítva a cselekvő aktivitást – ami magában hordozza a kudarc, a tévedés és a hibás döntést is, - a felfedezés lehetőségét és a kreativitás kibontakozását, erősítését.
- Eljuttatni a gyermeket a pontos, valóság-hű észleléshez, mely az ismeretszerzés alapja, képessé tenni a figyelem összpontosításra, problémamegoldó, kreatív gondolkodásra, megismertetni az elemi ok-okozati összefüggésekkel.
- A gyermek ismereteinek, tapasztalatainak bővítése, feldolgozása és a gyermeki tevékenységekben a felfedezés lehetőségének, örömeinek lehetségeinek biztosítása.
- Kognitív kompetenciáik fejlesztése, prevenció és hátránykompenzáció lehetőségének biztosítása.

- A gyermek egyéni adottságainak, igényeinek figyelembe vétele, ehhez igazítva az ismeretek, tapasztalatok feldolgozását.
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának kielégítése, biztosítva a külső és belső motiváció egyensúlyát a gyermek élményeinek meghallgatásával, érdeklődő kérdéseinek megválaszolásával.
- A gyermek sikerélményhez juttatása, mely által növekszik önbizalma, önértékelése, énképe pozitív irányba fejlődik.
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás irányítása közben az óvodapedagógus személyre szabott, pozitív értékelése segítse a gyermeket.
- Az iskolai életmódra való felkészítés.

A tevékenység tartalma:

- Élmények, tapasztalatok feldolgozása.
- Kreatív gondolkodást, képzeletet mozgósító tevékenységek.
- Alapvető gondolkodási műveletek elemeinek (analízis, szintézis, összehasonlítás) használata.
- Önálló feladatvégzés.
- Jelenségek változásának érzékelése, megfigyelése.
- Folyamatos megfigyelés: évszakok, időjárás jellemzői, hatása: ember és környezete.
- Alkalmi megfigyelések: érdekes jelenségek, tevékenységek, cselekvések.
- Összefüggések felismerése.
- Problémamegoldó gondolkodás.
- Önellenőrzés.
- Együttműködés (páros és mikrocsoportos formában).
- Egyéni élmények, tapasztalatok felidézése.
- Többféle megoldási lehetőség keresése.
- Beszédfejlesztés.

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök:

- Értelmi képességeket (érezékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- A fejlődés várható jellemzőit óvodáskor végére nem egy befejezett folyamatként tekintjük, mivel a fejlődés üteme minden gyermeknél más és más (eltérő), így az azonos életkorú gyermekek fejlettségi szintje sem lehet azonos a személyiségek különbözősége miatt. Óvodáskor végére az önmagukhoz viszonyított leoptimalisabb fejlettségi szintre szeretnénk eljuttatni a gyerekeket.
- A gyermek tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek, érzékelése, észlelése tovább differenciálódik, különös tekintettel a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- Gazdag ismeretekkel rendelkezik a többféle és több oldalról történő megismerés segítségével.
- A már elsajátított ismereteket szándékosan felidézi és alkalmazza őket, ismert jelenségek esetében önállóan tud következtetni, ítéletet alkotni.
- Érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt, konkrét ok – okozati összefüggéseket felfedez.
- Törekszik többféle megoldás keresésére.

- Feladattartása és szándékos figyelme életkorának megfelelő, növekszik a figyelem tartóssága, terjedelme.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- Kialakulóban van a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi-fogalmi gondolkodás képessége.
- Megfelelő feladattudattal rendelkezik, önfegyelme képessé teszi, hogy kivárja, míg rákerül a sor.
- Munkatempója képessé teszi feladatai végrehajtására.
- Él benne az iskola és a tanulás iránti vágy, a játékos tanulás önálló tevékenységi formájává válik.
- Kialakul a belső motiváltságon alapuló ismeretszerzés.
- Reális, pozitív kép alakul ki önmagáról, képességeiről.

6. Ünnepek

Az ünnepek, hagyományok ápolása ősidők óta rendkívül fontos tényező az ember életében, így az óvodás gyermekében is. Az ünnepek kiemelkednek a hétköznapiakból, lehetőséget adnak közös élmények, emelkedett hangulatú átélésére az értékek megőrzésére, így lélektani és szociális hatásuk egyaránt nélkülözhetetlen. A társadalmi és természeti ünnepek, a kialakult szokások, hagyományok ápolásának jelentősége, a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő megközelítésben, a személyiség fejlődése és a közösség alakulása szempontjából kedvező hatások kialakításában rejlik. Ennek érdekében nevelőmunkánk kulcsfontosságú eleme az ünnepek, hagyományok közös ápolása, mely az óvodapedagógusok egyéni arcukat, óvodáink helyi sajátosságait előtérbe helyezve, óvodánként és csoportonként szervezését és tartalmát tekintve más és más lehet. Az egyéni elképzelések, ötletek megvalósítása, hagyományok, szokások felelevenítése tág teret nyújt a gyermekekkel való kooperációra és kommunikációra, az ünnepi hangulat megteremtésére és jelentőségének átélésére, esetenként a szülők bevonásával is.

Célunk:

A gyermek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodva ünnepek, hagyományok és szokások ápolása, értékek közvetítése, emelkedett hangulatú, közös élmények átélésének biztosítása a személyiség és a közösség fejlesztése szempontjából.

Feladataink:

- A társadalmi és természeti ünnepek, jeles napok, óvodánk hagyományainak és szokásainak megfelelő kiválasztása, a gyermek életkorának és az adott csoport összetételének figyelembe vételével történő megtervezése, megszervezése.
- Az ünnepi hangulat megteremtése, a környezet alakítása az óvodapedagógusok egyéniségének, esztétikai érzékének, perszonális kompetenciájának, a gyermekkel való kooperációjának és kommunikációjának előtérbe helyezésével.
- Közös élmények, játékos tevékenységek biztosítása az ünnep hangulatának megteremtése érdekében.
- Az óvodák helyi sajátosságaihoz alkalmazkodva a szülők bevonása az ünnepi készülődésbe, az ünnepek, hagyományok ápolásába.

A tevékenység tartalma:

Az ünnepek tartalmát óvodánk szokásainak és helyi sajátosságainak megfelelően a gyermekek tevékenységein túl, az óvodapedagógusok közös éneklése, báb vagy dramatikus előadása, partnereink tevékeny bevonása, vendég-művészek előadása színesítheti.

- Jeles napok, naptári és helyi ünnepek
 - Az őszi jeles napjai
 - szüreti ünnepkör
 - Márton nap

 - A tél jeles napjai, ünnepi népszokásai
 - Karácsonyi ünnepkör, Advent
 - Farsang

 - A tavasz jeles napjai, népszokásai
 - Húsvéti ünnepkör
 - Pünkösöd
 - Lakodalmi szokások

- Óvodai élet ünnepei
 - Születésnap, névnap
 - Anyáknapja
 - Gyermeknap
 - Nagycsoportosok búcsúztatója - Ballagás

- Nemzeti ünnepeink: Március 15.
- Jeles napok
 - Állatok világnapja
 - Víz világnapja
 - Föld világnapja
 - Madarak és fák napja

Deutsches Nationalitätenprogramm

1. Vorstellung unseres Kindergartens

Hetvehely ist ein Kleindorf mit 600 Selen: ungefähr 30% der Einwohner sind Schwaben, sie gehören zu der deutschsprachigen Minderheit.

Hetvehely hat die Fremdspracherziehung eine langjährige Tradition: das Brauchtum und die kulturellen Werte der deutschen Nationalität werden gepflegt.

In unserem Kindergarten ist eine zweisprachige altergemischte Gruppe.

1.2. Ausgangspunkt bei der Spracherziehung

Bei der Kindergartenerziehung in der deutschen Sprache finden die Besonderheiten der verschiedenen zusammengesetzten Kindertagesgruppen Berücksichtigung, je nachdem ob die Gruppen altersgemischt sind, oder nicht.

Besondere Aspekte in der Spracherziehung sind:

- Die Zusammensetzung der Gruppen: zu welcher Altersstufe gehören sie, zu den kleinen, mittleren, oder zu den großen Kindergartenkindern. Bei den altersgemischten Gruppen werden die Proportionen der verschiedenen Altersstufen berücksichtigt.
- Ob zu Hause deutsch gesprochen wird oder ungarisch. Neben den aufgezählten Altersbesonderheiten wird immer auch die Vielfalt der kindlichen Persönlichkeiten berücksichtigt, zB.:
Ob es sich um ein Kind handelt, das vornehmlich,
 - o visuell
 - o auditiv
 - o gruppenorientiert
 - o oder durch Bewegung, Gestik und Mimik ansprechbar ist und lernt.

All dies wird fortlaufend in unsere Methodenplanung eingearbeitet, sodaß jedem Kind die Möglichkeit gegeben wird, die deutsche Sprache üben und liebzugewinnen.

Die Formen der Sprachvermittlung:

- frontal
- in Mikrogruppen
- Einzelbetreuung

Schon beim Eintritt in den Kindergarten begegnen die Kinder der deutschen Sprache.

Bei den Kleinsten geschieht das langsam, schrittweise. In den altersgemischten Gruppen gibt es immer Kinder, die schon gewisse Sprachkenntnisse haben, die sie auch spontan nutzen und somit weitergeben.

So wird das Kind immer häufiger mit der deutschen Sprache konfrontiert, was zu einer positiven Einstellung zur Sprache beiträgt.

2. Ziele und Aufgaben

2.1. Die allgemeinen Ziele und Aufgaben

Eines Nationalkindergartens müssen mit den Zielen und Aufgaben eines ungarischen Kindergartens übereinstimmen.

Das „Grunddokument für die Vorschulerziehung“ ist auch das Grunddokument für die Spracherziehung.

Ziele:

Die Kinder auf die deutsche Sprache vorbereiten:

- eine positive Einstellung zur Sprache gewinnen,
- eine Pflege der deutschen Sprache im Kommunikationsprozess

- Die Kinder die deutsche Sprache lernen:
 - Grammatik, Aussprache,
 - Grundkenntnisse
 - Aktiven und passiven Wortschatzaneignen lassen /der passive Wortschatz ist betont/
 - Pflege der Traditionen / Elternhaus, Großelternhaus/

Aufgaben:

Erziehungsaufgaben:

- Die Entwicklung des Denkens der Ausdrückfähigkeiten
- Den Kindern sollen die sprachlichen Übungen Freude machen
- Die Kinder sollen eine innige Beziehung zu der deutschen Sprache gewinnen

Bildungsaufgaben:

- die Kinder sollen mit den Grundprinzipien der deutschen Sprache vertraut werden
- der Wortschatz der Kinder soll erweitert werden
- die Kinder sollen an das grammatisch-phonetisch richtige Sprechen gewöhnt werden

2.2. Die spezifischen Ziele:

- Die Identität der Minderheit zu bewahren, die sprachliche Identität der Kinder zu akzeptieren;
- Die Hetveheller Traditionen, Sitten und Gebräuche zu pflegen;
- Die Neigung der Kinder zum späteren Sprachunterricht vorbereiten;
- Die positive Einstellung der Kinder zur deutschen Sprache anzulegen.

2.3. Unsere Aufgaben:

- Die Vermittlung der Minderheitensprache, des Volksgutes und der Kultur, sowie die Pflege des Brauchtums;
- Das Bekanntmachen mit den Hetveheller Kulturschätzen der schwäbischen Minderheit und der Schönheit der deutschen Sprache;
- Berücksichtigung der Altersbesonderheiten der Kinder:
 - o Neugierde;
 - o Das ständige Tätigsein;
 - o Die Nachahmungsfähigkeit;
- Verschiedene Sprachsituationen zu schaffen, wo der Wortschatz erweitert wird und das Kind die Rolle des Antwortgebers erlernt.

3. Der Rahmen unserer Spracherziehung

3.1. Körperpflege, Erziehung zu einer gesunden Lebensführung

Die Sprache wird bei allen Gelegenheiten im Kindergartenalltag verwendet: beim Essen, beim Umkleiden und bei der Körperpflege werden die entsprechenden Ausdrücke benutzt.: z.B:Beim

- Essen:
 - Sie lernen die Namen der Eßbestecke kennen;
 - die Namen einiger Speisen;
 - Höflichkeitsformen, wie:
 - Guten Appetit!
 - Danke schön!
- Bei der Körperpflege:
 - Sie lernen die Namen der Mittel kennen, die zur Körperpflege nötig sind:
 - die Seife
 - das Handtuch
 - der Kamm
 - Sie verstehen einfache Anweisungen, wie:
 - Wasch dir die Hände!
 - Kämm dich!
 - Putz dir die Zähne!
- Bei der Kleidung:
 - Sie lernen die Namen der Kleidungsstücke und hervehheller Volkstracht kennen, wie:
 - der Mantel
 - die Hose
 - der Pullover
 - die Mütze
 - Klumpen, „Jupl“, „Berlinör Tiegl“
 - Ausdrücke, wie:
 - Zieh dich an!
 - Zieh dich aus!

3.2. Soziale Erziehung

Zum Ende der Kindergartenerziehung beherrschen die Kinder die Grundformen des sozialen Miteinanders:

- Grußformen beim Kommen und Gehen:
 - Guten Morgen!
 - Guten Tag!
 - Auf Wiedersehen!
- Höflichkeitsformen, wie:
 - Danke schön.
 - Bitte schön.

Die Ziele (Teilschritte) und Aufgaben des Spracherwerbs werden im Gruppentagebuch auch deutsch protokolliert. Das wird in ständiger Verbindung mit den aktuellen Themen in der Umwelt des Kindes und mit den Festen flexibel gehandhabt.

4. Gestaltung des Lebens der Kinder im Kindergartenalltag

Die Kinder haben im Laufe des Tages die Möglichkeit in allen Tätigkeitsformen die deutsche Sprache zu üben, aber wir achten darauf, daß die verschiedenen Sprachen im Tagesablauf der Kinder voneinander deutlich abgehoben (getrennt) werden, damit unerwünschte Sprachvermischungen vermieden werden.

4. 1. Tagesablauf

Vormittag

- Spieltätigkeit
- andere freigewählte Tätigkeiten
- täglicher Sport
- Körperpflege
- Frühstück
- Spieltätigkeit
- andere freigewählte Tätigkeiten
- Spielen auf dem Hof, Spazieren

Mittag

- Körperpflege,
- Mittagessen

Nachmittag

- Mittagsschlaf
- Körperpflege,
- Spieltätigkeit

4. 2. Wochenplan

Die freien und obligatorischen Beschäftigungen, die auf deutsch laufen, werden geplant, sie werden immer dem Wochenthema der Umwelterziehung angepaßt.

Der Themenwechsel hängt auch vom Interesse der Kinder ab.

Es ist situationabhängig, ob die Kindergärtnerinnen spontan oder in organisierter Form mit den Kindern arbeiten.

Die deutsche Sprache wird in allen Alltagssituationen verwendet.

Die Zeitdauer der organisierten Beschäftigungen beträgt 10 bis 35 Minuten, abhängig vom Lebensalter.

5. Tätigkeitsformen in der Spracherziehung

5. 1. Die Spieltätigkeit

Spielen ist eine elementare Lebensäußerung des Kindes, es hat in der zweisprachigen Erziehung eine hervorragende Rolle.

- Die Kindergärtnerinnen können Informationen von den Kindern bekommen:
 - Was für einen Kontakt sie mit der deutschen Sprache haben;
 - Was für Sprachkenntnisse die Kinder haben;
 - Ob zu Hause deutsch gesprochen wird;
- Diese Informationen helfen uns bei der Planung. Das Spiel bietet viele Möglichkeiten mit denen wir die deutsche Sprache benutzen und üben können.
- Die Kommunikation in den verschiedenen Spielsituationen.
- Handpuppenspiel mit Figuren, die nur deutsch verstehen. Während des Spielens werden die gelernten Lieder, Gedichte benutzt.
- Im Rollenspiel kann der Dialog, das Antwortgeben geübt werden.
- Beim Spiel werden die deutschen Namen der Gegenstände genannt und ständig wiederholt.
- Regelspiele, Gesellschaftsspiele vertiefen die Sprachkenntnisse.
In der Spracherziehung haben sowohl das Freispiel als auch das gelenkte Spiel eine erhebliche Rolle.

Die Spielarten des gelenkten Spieles sind:

- Funktionsspiele (Geschicklichkeitsspiele, Fingerspiele)
- Rollenspiele (Dramatisierung, Handpuppenspiele)
- Kreisspiele, Bewegungsspiele (Sitten, Bräuche, Traditionen)
- Regelspiele (Gesellschaftsspiele)

In diesen Spielen, die für deutsche Erziehung dienen, sind die Freiwilligkeit und der Wunsch der Kinder besonders wichtig. Diese Spiele dürfen nur solange gespielt werden, bis sie den Kindern Freude und Vergnügen bereiten.

Die Kinder können diese Spielformen auch in dem Freispiel verwenden.

Spielen ist eine spezielle Form des Lernens:

- Die richtige Aussprache wird geübt.
- Die Kinder erlernen verschiedene Spielzeuge, Tätigkeiten zu benennen, ihre Spielwünsche zu äußern.
- In den Rollenspielen werden das Antwortgeben und die Fragetechnik geübt:
 - Was spielst du?
 - Möchtest du auch mitspielen?
 - Du darfst die Mutter sein.

5. 2. Volksmärchen und Gedichte

Literatur haben die Kinder besonders gern. Sie haben Freude an Rhythmus, Reim und Klang.

Unsere Aufgaben in der zweisprachigen Erziehung:

- Positive Gefühle zur Kultur der Minderheit zu gestalten.
- Den aktiven und den passiven Wortschatz zu erweitern.
- Die richtige Aussprache üben zu lassen.

- Verschiedene Fähigkeiten zu fördern:
 - Beobachtungsfähigkeit
 - Denkfähigkeit
 - Erinnerung
 - Identifizierung

Der literarische Stoff besteht aus:

- Volksmärchen
- Gedichten
- Volksreimen (Wiegenlieder, Trostreime, Kosereime, Abzählreime Fingerspiele)
- Bilderbüchern

Durch die häufige Wiederholung gewöhnen sich die Kinder an die richtige Aussprache, den Wortklang und den Rhythmus, sie fühlen sich in Sicherheit und die Atmosphäre der Zusammengehörigkeit entwickelt sich.

Bei den Reimen und Gedichten sind der Wortklang und der Rhythmus viel wichtiger als die Wortbedeutung.

In der erfolgreichen Spracherziehung hat die Veranschaulichung eine besondere Bedeutung (Bilder, Handpuppen, Fingerpuppen, Bilderbücher).

Bei der Auswahl des literarischen Stoffes muß darauf geachtet werden, daß die Märchen und Gedichten keine Angstelemente erhalten sollen. Sie sollen humorvoll und leicht zu verstehen sein.

Entwicklungsmerkmale am Ende der Kindergartenerziehung

- Inneres Bedürfnis des Kindes nach Wiederholung der Märchen und Gedichte.
- Die Kinder haben Freude an den deutschsprachigen Beschäftigungen, an Handpuppenspiel, Theaterspiel, Dramatisierung.
- Die Kinder erinnern sich an Wörter und Ausdrücke der Märchen und Gedichte.
- Die Kinder erkennen 4-5 Märchen, 5-8 Gedichte, 7-8 Reime, 5-7 Bilderbücher.

5. 3. Musik und Kreisspiele

Neben dem Spielen ist auch das Singen eine elementare Lebensäußerung des Kindes.

Das Kind ist Rhythmen gegenüber aufgeschlossen und setzt Musik spontan in Bewegung um. Wegen dieser Eigenarten hat die Musik auch in der Spracherziehung ihren festen Platz. Die Kinder- und Volkslieder, die vor Festen erlernt werden, tragen zur festlichen Stimmung bei.

Aufgaben

- Die Kinder mit den Liedern, Kreisspielen und Reimen aus dem Volksgut, einige auch in der Mundart, im Dialekt bekanntzumachen.
- Mit den Kreisspielen das Zugehörigkeitsgefühl zu stärken.
- Die musikalischen Fähigkeiten zu entwickeln:

Die Kinder erkennen den Unterschied zwischen den Begriffen:

- laut – leise
- hoch – tief
- schnell – langsam
- Sie üben die Gleichmäßigkeit und den Rhythmus der Lieder und Reime.
- Sie können verschiedene Geräusche und Klänge voneinander unterscheiden.
- Verschiedene Instrumente der Minderheit kennenzulernen.
- Die Kinder mit der traditionellen schwäbischen Tanzkultur bekanntzumachen.
- Musikalische Erlebnisse zu sichern.

Entwicklungsmerkmale am Ende der Kindergartenerziehung

- Die Kinder können 5-7 Lieder mit Sicherheit und mit schöner Aussprache in der Gruppe singen.
- Sie können 8-10 Kreisspiele mit ihren gut eingeübten Spielregeln spielen.
- Sie können 3-4 Volkstänze vorführen.
- Sie erkennen den Unterschied zwischen den Begriffen: laut-leise, hoch-tief, schnell-langsam.
- Sie können die Gleichmäßigkeit und den Rhythmus der Lieder, und Reime unterscheiden und benutzen dabei Schlaginstrumente und „Körperinstrumente“: klatschen, stampfen...usw.
- Sie haben Freude an den Musikbeschäftigungen.

5. 4. Bildnerisches Gestalten

Malen, Zeichnen, Formen, Basteln...usw. mit verschiedenen Materialien bieten vielfältige Möglichkeiten innerhalb des früh gesteuerten Zweitspracherwerbs.

Aufgaben

- Die Kinder
 - mit den Kulturdenkmälern der Minderheit,
 - mit der eigenartigen Form- und Farbenwelt der Nationalität,
 - mit der schöpferischen Techniken der Minderheit, wie das Korbflechten, und das Weben,
 - mit neuen Techniken und Mitteln bekanntmachen:
- Für das Malen bestimmte räumliche und ausstattungmäßige Voraussetzungen schaffen.
- Bei diesen Tätigkeiten wird der Wortschatz, nach der entsprechenden ungarischen Vorbereitung erweitert, in dem die Materialien und Techniken auch deutsch genannt werden.
- Beim Zeichnen, Malen, Basteln wird auch der literarische und musikalische Stoff geübt.
- Die visuellen Fähigkeiten, Kreativität werden gefördert.

Die Formen des bildnerischen Gestaltens sind:

- Zeichnen und Malen
- Kneten und Formen
- Kleben, Schneiden, Falten, Drücken
- Auffädeln, Flechten, Weben

Entwicklungsmerkmale am Ende der Kindergartenerziehung

- Durch das ständige Wiederholen der Techniken und Materialien wird der Wortschatz der Kinder erweitert.
- Sie können Gegenstände, die zu den Bräuchen und Traditionen gehören, anfertigen.
- Sie verstehen einfache Redewendungen, die zu diesen Tätigkeiten gehören:
 - Heute malen wir.
 - Wo ist die Schere?
 - Hol den Pinsel!

5.5. Bewegungserziehung

Durch den täglichen Sport haben wir viele Möglichkeiten, die Fremdsprache zu üben.

Aufgaben

- Die Kindergärtnerin veranschaulicht ihre Anleitungen mit Bewegungen.
- Die körperliche Bewegungsfreude wird bei der Spracherziehung verwendet

Entwicklungsmerkmale am Ende der Kindergartenerziehung

- Die Kinder ahmen die Bewegungen zuerst nach, später den einfachen Aufforderungen folgend, wie z.B.:
 - Hebt eure Arme hoch!
 - Steht auf!
 - Setzt euch!
 - Steht auf den Stuhl! - machen sie die Körperübungen.
- Durch Bewegungsspiele wird der Wortschatz erweitert.

5.6. Umwelterziehung

Die Aufgaben der Umwelterziehung:

- Unsere nähere Umgebung, unser Dorf Solymar mit seinen Sitten und Traditionen kennenzulernen.
- Das Erkennen der Schönheiten und Werte unseres Dorfes.
- Die Volkstracht und die Werkzeuge der Nationalität im Heimatsmuseum zu beobachten.
- Erfahrungen von der Lebensart der Minderheit zu gewinnen.
- Sprachkenntnisse über verschiedene Themen, wie Jahreszeiten, Tiere, Pflanzen, Feste...usw.. zu sammeln.
- Das Erfahren mathematischer Begriffe, wie: klein – groß, leicht – schwer.
- Den Wortschatz der Kinder zu erweitern

Die Themen der Nationalitätserziehung sind immer nach den Themen der allgemeinen Umwelterziehung gerichtet.

Die Wortschatzerweiterung und die Entwicklung der Sprechfertigkeit werden durch den

Umgang mit folgenden Themen verwirklicht:

- Jahreszeiten - verschiedene Tiere und Pflanzen - Familie, Körper, Wohnung, Familienmitglieder- Bekleidung , Zusammenhänge zwischen Wetter und Bekleidung - Verkehr - Feste.
- Die Kinder lernen die Zahlen und einige mathematische Relationen kennen.

Entwicklungsmerkmale am Ende der Kindergartenerziehung

- Die Kinder lernen ihre nähere und weitere Umgebung kennen.
- Sie haben ihrem Alter entsprechende Kenntnisse über die Bräuche und Sitten der Nationalität.
- Die Kinder können auf deutsch
 - Zeichen, Tiere, Blumen, Körperteile, Farben, Fahrzeuge, Familienmitglieder benennen.
- Sie verstehen Anweisungen, wie:
 - Komm her!
 - Mach die Tür zu!
 - Wasch dir die Hände!

7. Arbeitstätigkeiten

Ziel der Tätigkeit: durch Liebgewinnen der Arbeit Entwicklung von Fähigkeiten und Eigenschaften der Kinder, die ihre Gemeinschaftbeziehungen und ihr Pflichtgefühl positiv beeinflussen.

Arbeitsformen Zb .:Gartenaarbeit,Zimmpflanzen pflegen,der Tisch wird zu den Mahlzeiten geschmackvoll gedeckt

Die Kinder werden mit den Begriffen, die mit der Arbeit zusammenhängen, bekannt gemacht, wie, z.B.:

- Bitte, deck den Tisch!
- Was essen wir heute?
- Wo sind deine Schuhe?

5.8. Lernen und Sprachbildung

Lernen und Spielen stehen in enger Verbindung. Spielen und Lernen haben gemeinsame Merkmale wie:

- Phantasie
- Freiwilligkeit / Spontaneität
- Aktivität
- Wiederholung
- Regeln einhalten

All die genannten Aspekte in Betracht gezogen formulieren wir die Aufgaben, die dem Erlernen, Erweitern und Festigen der deutschen Sprachkenntnisse dienen.Das spontane, situative und dem Alter entsprechende Lernen steht immer im Vordergrund.

Wir nutzen das spontane Interesse des Kindes und gehen differenziert auf seine individuellen Bedürfnisse ein. Die Kinder erfahren dabei Anerkennung, Lob und Ermutigung.

6. Unsere Feste

Herbst

- **Erntedankfest** – Herbstliche Obst und Gemüse sammeln und basteln
- **St. Martin-Fest** – Festaufzug mit Laternen zusammen mit den Eltern.

Winter

- **Advent** – Festliche Stimmung zu Weihnachten, die Kinder bekommen jeden Tag ein kleines Geschenk.
- **Nikolaustag** – Der Nikolaus besucht die Kinder in den Kindergärten. Sie lernen Reime und Lieder auch auf Deutsch.
- **Weihnachten** – Die Kinder schmücken ihren Gruppenraum, und lernen schöne Deutsche Weihnachtslieder und Gedichte, Weihnachten mit den Eltern
- **Fasching** – Die Kinder ziehen Kostüme an und führen auch deutsche Kreisspiele, oder Lieder an dem Faschingfest vor.

Frühling

- **Ostern** – Die Kinder verzieren Ostereier, und lernen Gedichte, Reime, Lieder und Spiele von dem Osterhasen kennen.
- **Muttertag** – Die Kinder bereiten sich mit Geschenken und mit einem Programm auf das Fest vor.
- **Kindertag**
- **Abschied** – Die kleineren Kinder verabschieden sich von den Größeren und dann feiern sie das Ende des Vorschuljahres.

Sommer

Die Kinder lernen Volksspiele und Volkstänze kennen.

- **Geburstagsfest** – Allen Kindern wird gratuliert und sie werden beschenkt. Sie lernen Geburtstaglieder auch auf Deutsch.

Érvényességi záradék

A program érvényességi ideje:

- a fenntartó egyetértésével visszavonásig

Pedagógiai programunk nyilvános, mindenki számára megtekinthető.

A nevelési program módosítása:

- Megfelelő előkészítéssel kezdeményezheti a nevelőtestület (50+1%).
- A program módosítható a Szülői Szervezet kezdeményezésére (a felvett gyermekek szülei 75 %-ának a támogatásával).
- Tartalmi, elemző áttekintést csak a legitimációs körben lévők adhatnak.

A módosítás lehetséges indokai:

- Az óvoda szerkezeti váltása
- Innovációs tevékenységek nyomán
- Törvényi változás

Legitimációs záradék

1. A Programot a Nevelőtestület elfogadta:

.....
aláírás

Hetvehely; 2018.10.08.

.....
dátum

2. A Szülői Szervezet a Programot véleményezte:

.....
aláírás

Hetvehely; 2018.10.

.....
dátum

3. A Német Nemzetiségi Önkormányzat a Programmal egyetértett:

.....
aláírás

Hetvehely; 2018.10.

.....
dátum

Iktatószám:2018/2./17.sz.

Dátum: Hetvehely,2018.10.08.

A Program megtekinthető az óvoda óvodavezetői irodájában. A Program tartalmáról tájékoztatás kérhető az óvoda vezetőjétől vagy az általa megbízott óvodapedagógustól.

1. 1.SZ. MELLÉKLET: EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

1.1. Előszó

A köznevelési törvény módosításának megfelelően (20/2012.VIII.31. EMMI rendelet) az óvodai egészségnevelés, a gyermekek egészségének, biztonságának védelmével kapcsolatos feladatok, illetve az ezzel összefüggő egészségfejlesztési stratégia felállítása intézményünkben a törvényességi előírásoknak megfelelően került kidolgozásra és Pedagógiai programunk mellékleteként kerültek megfogalmazásra az Egészségfejlesztési programban.

A program elkészítésének célja az, hogy az intézmény használói köréhez, a helyi adottságokhoz igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, mely iránt mindannyian elkötelezettek vagyunk és felelősséggel vállaljuk.

Az élet és az egészség az embernek semmi mással nem pótolható, alapvető értéke. Az egészség modern értelmezése a testi, lelki, társkapcsolati biztonságot, az aktív alkalmazkodó és társkapcsolati jólétet foglalja magába, melyen nem csupán az orvosilag felülvizsgált egészségi állapotot értjük, hanem az egészség aktív, célirányos megvalósítását, az egészségvédelemre vonatkozó folyamatos ismeretbirtoklást, az egészségesebb választását, valamint annak visszajelzését.

Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető. Óvodáskorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, melynek sajátos jellemzői az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságaira vezethetők vissza.

Az egészségfejlesztés az óvodai nevelésben kulcskompetencia kialakítását igényli. Nem egyszerű összeadása a hozzátartozó nevelési feladatoknak, hanem sajátos szemlélet és magatartásforma. Olyan értékek hordozója, amelyek csak összességükben szolgálják a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítését és harmóniáját.

Az egészség azonosítható a testi, lelki és szociális harmónia állapotával. Fontos, hogy óvodásaink és az intézmény felnőtt közössége felismerjék az egészség értékjellegét. Ez a cél, akkor érhető el, ha megalapozzuk a gyermekekben az önmagukért és a másokért érzett felelősségtudatot.

1.2. Általános cél és feladat

Célunk a teljes óvodai életet átfogó, az óvodai nevelés megkülönböztetett szerepéből adódó, a gyermeki személyiségfejlesztés szempontjából alapozó jelentőségű egészségnevelési feladatok ellátása, mely felkészíti a gyermeket az egészségének védelmére, távlati céljaiban elősegíti a társadalom számára az egészséges, edzett, terhelést elbíró személyiség kialakulását. Feladataink az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt, egészséges életstílusokkal, életmodellekkel ismertessük meg a gyermekeket, gondozzuk lelki (érzelmi, akarati, értelmi) képességeiket és az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készséget kialakítsuk. Az egészség e három jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlesztés feladatával.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk – egészségfejlesztés (promóció) és megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

1.3. Az egészségfejlesztési feladatok, programok, színterek

- ✚ Szomatikus egészségfejlesztés (egészséges életmódra nevelés)
- ✚ Pszichohigiénés egészségfejlesztés (lelki egészségfejlesztés)
- ✚ Szociohigiénés egészségfejlesztés.

E három fő feladat, tevékenységi rendszer egymással és az egészségfejlesztés tárgyi, valamint jogi alapfeltételeivel áll szoros kölcsönhatásban.

1.3.1. Szomatikus egészségfejlesztési feladatok

Általános cél és feladat:

Tágabb értelemben a szomatikus nevelés kitüntetett nevelési feladatként a MTA ajánlásában így kerül meghatározásra:

„Felöleli a test, a szervezet megismerésére, és megismertetésére vonatkozó nevelési feladatot, mint az egészség megvédésének, a tudatos egészségvédő magatartás ismereti alapját, továbbá a mentálhigiénét és mozgásszokások alakítását.”

Óvodai nevelésünk megvalósítja az Óvodai nevelés országos alapprogramjában a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése címszó alatt megfogalmazottakat, valamint felöleli a gyermek egészségvédelmét, egészségfejlesztését, az élet és a testi épség megőrzését.

A szomatikus nevelés területei:

- ✚ Személyi higiénia fejlesztése
- ✚ Környezeti higiénia fejlesztése
- ✚ Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása
- ✚ A betegségek megelőzésére nevelés
- ✚ Napi rendszeres testmozgás, testedzés
- ✚ Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás.

1.3.1.1. Személyi higiénia fejlesztése

A személyi higiénia nevelés magában foglalja a gyermekek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét. Ezen a test tisztán tartását értjük, a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek körmök ápolását. A legintimebb higiénés tevékenységet, a WC-használatát és az anális toalettet, WC-papír használatát. Az öltözködést, mely a megfelelő viselet kiválasztását jelenti az időjárás és a tevékenységek figyelembevételével. Fontosnak tartjuk még az egészséges ruházat és helyes öltözködés szokásainak alakítását, valamint a ruházat higiénáját, tárolási feladatait. Pihenést, mely az ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően a nyugodt pihenés feltételeit biztosítja.

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

Minden gyermek számára biztosított a saját személyi felszerelés- jellel ellátott fésű, fogmosó felszerelés, ágynemű, jelen elhelyezett törölköző.

A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott polc, akasztó, ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott.

Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, folyékony szappanadagolóval, körömkéfével.

A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek – méretű WC, melyekben megoldott az elválasztás (fallal, függönnyel), és rendelkezésre áll a megfelelő felszerelés.

A óvodánkban lehetőség van a bevizelés, beszékelés utáni tisztálkodásra, dadus segítségével.

A gyermekek számára biztosított orrtörüléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk.

A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége ,melyhez a begyakorlott módon, a poharakat elérhető magasságban helyezük el.

Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiénias szabályok betartására, ennek feltételeit (papírtörölő, nedves törölkendő, fertőtlenítő) mindig biztosítjuk.

A délutáni pihenő előtt biztosítjuk a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését. A gyermekek elalvását segíti a biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Az ágyneműről és annak tisztántartásáról a szülő gondoskodik (két-háromhetente). A HHH gyermekek részére szükség, igény szerint az óvoda biztosítja az ágyneműt és hálóruhát.

1.3.1.2. Környezeti higiénia fejlesztése

Az egészségnevelés feladatai csak egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg, melynek szinterei a csoportszoba és kapcsolódó helyiségek, valamint az óvoda udvara.

Célunk a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása a fenntarthatóság.

Feladatunk az óvoda és szűkebb környezetünkben jelentkező környezetvédő tennivalók felismertetése, pozitív kialakítása környezetünkkel és a környezetvédő magatartás szokásainak kialakítása. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás.

A feltételek biztosítása

Lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése- kényelmes, zsúfoltságtól mentes elrendezés, térbeosztás- mellyel a tevékenységhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk.

A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók.

Tan eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük.

A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét.

Gondoskodunk a helyiségek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról, az ideális, szemkímélő lámpatestek elhelyezéséről.

Ügyelünk a megfelelő páratartalomra, kerülve ezzel a száraz levegő okozta köhécselest, illetve a magas páratartalom okozta gombák és atkák szaporodását.

A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény.

Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk.

Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk – biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves rész pótlását és gondozását.

Az udvari a homokot lehetőség szerint cseréljük. Napi rendszerességgel frissítéséről a dajka gondoskodik.

Példamutatással, ismeretközvetítéssel a környezettudatos életszemléletet igyekszünk megalapozni- szelektív hulladékgyűjtés, kirándulások alkalmával, az óvodában közösen, az év jeles napjaihoz kapcsolódóan.

1.3.1.3. Az egészséges táplálkozás igényeinek kialakítása

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. A növekedéshez nagy mennyiségű tápanyag elfogyasztását igényli, hiszen az életkorra jellemző sok mozgás sok kalóriát „emészt fel”. Folyadékigénye is fokozott, amely az élénk anyagcsere folyamatoknak és a fokozott mozgásigényből eredő hő leadásnak a következménye.

Óvodában nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségnevelési feladatait- így az étkezés előkészületeinek lebonyolítása az egészséges táplálkozás megkedveltetése, új ízek, ételféleségek megismertetése.

Célunk, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás iránti igényt felkeltsük bennük.

Feladatunk a megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység, napi gyermekvitamin bevitel természetes formában.

További fontos feladatunk a családdal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén.

A feltételek biztosítása:

A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit- csoportszoba zsúfoltságtól mentes, kellemes hőmérsékletű, a szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak.

A feltálatl ételek elnevezését megtanítjuk a gyerekeknek, egy- egy ismeretlen étel bevezetésénél gondolunk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvcsináló ismereteket nyújtunk az ételről, német nyelven is.

Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket.

Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, kíméletes módon elkészített gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal, a belőlük nyert olajokkal, fűszerekkel.

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportban.

A gyermekek változatos étrendjéről a Hetvehelyi Önkormányzat által működtetett konyha (a Szolgáltatóházban) és helyben melegítő konyhánk gondoskodik.

Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást víz formájában.

Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira.

Táplálkozási rendellenesség – túlsúlyos, kórósan válogatós gyerekeknél a családdal való együttműködés fontosságát tartjuk szem előtt.

1.3.1.4. A betegségek megelőzésére nevelés

Kiemelt óvodapedagógusi feladat a fertőző betegségek megelőzésére nevelés. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása.

Célunk az egészségvédő jó szokások kialakítása.

Feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása.

A feltételek biztosítása:

A minden gyermek számára biztosított egyéni tisztálkodási szereket külön jellel helyezük el, (erre szezonális betegségek időszakában fokozottan figyelünk) elhasználódás esetén a szülőket kérjük meg azok pótlására.

A higiénés szabályok betartásával, a betegségek megelőzésével kapcsolatos helyes magatartási szokások begyakorlásával biztosítjuk a gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegségmegelőzést.

Szezonális fertőző betegségek megelőzésére vitaminban gazdag étrendet biztosítunk.

Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés stb.)

A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgásához szükséges feltételeket, minden adódó lehetőség kihasználunk a levegőzésre (udvari fedett terasz), sétára, kirándulásra.

Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket lehetőség szerint elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön.

A betegségből történő felgyógyuláskor a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük. (Csak érvényes orvosi igazolás ellenében fogadhatjuk ismét közösségben a gyermeket.)

Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn a védőnővel, gyermekorvossal, háziorvossal- indokolt esetben többszöri szűrést iktatunk be. Kapcsolatot építünk ki az egészségügy szakembereivel, a preferált területeken szorgalmazzuk gyermekeink rendszeres vizsgálatát, így a fogászat, a szemészet, az ortopédia területén.

Beszédhibás gyermekek esetében javaslatot teszünk a logopédiai vizsgálatra.

A nevelési tanácsadó szakembereivel kapcsolatot tartunk, akik évi rendszerességgel megvizsgálják a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, majd javaslatot adnak az egyéni bánásmódra és fejlesztésre. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

1.3.1.5. Napi rendszeres testmozgás, testedzés

E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti. Magába foglalja a szervezet edzését, a hideghez, meleghez való szoktatást, a fokozatos fizikai megterhelést, az óvodai **testnevelés foglalkozásokat**.

Célunk a testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, rendszeres testedzés szokássá alakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Feladatunk a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a természetes mozgáskedv megőrzése, a szervezet edzése, a rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.

Pedagógiai programunk hangsúlyos része a gyermekek mozgásfejlődésének elősegítése, így az egészségfejlesztési programban csak azok a területek kerültek megfogalmazásra, melyek a pedagógiai programot hivatottak kiegészíteni.

A feltételek biztosítása:

A tornára, a játékos mozgásra teremben és szabad levegőn, eszközzel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.

Folyamatos feladatunk a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, valamint a gyerekek teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, állóképességének nyomon követése.

A testnevelés foglalkozások szervezésénél a legfőbb alapelveket érvényesítjük, így az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük, lehetőség szerint szabadban vagy a csoportszobában, esetenként a sportcsarnokban szervezzük ezen tevékenységeket, legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a feladatok fokozatos nehezítésével.

Fokozottan ügyelünk a gyermekek biztonságérzetének kialakítására, a balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta tornapadló.

Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre.

1.3.1.6. Balesetek megelőzésére nevelés

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. A felgyorsult technikai fejlődés számtalan olyan eredményt is hozott, melynek jelentősége balesetveszélyes, életveszélyt is hordoz magában. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Célunk a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat.

Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van.

Megismertetjük gyermekeinkkel a játék és taneszközök, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát. (Csak biztonsági jellel, tanúsítvánnyal ellátott játékot vásároljunk.) Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik – olló, tű, kés, villa.

A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyermekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk.

Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével fordulunk a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályok megismertetése felé.

Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról.

Kirándulások alkalmával a gyermekeket, felnőtteket balesetvédelmi oktatásban részesítjük.

Ez minden óvodai dolgozó kötelessége!

Minden feladat ellátási helyen képzett elsősegélynyújtó személy dolgozik, és biztosított az óvodai elsősegélynyújtó felszerelés.

1.3.2. Pszicho higiénés egészségfejlesztés

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszik az optimális napirend, a szellemi munka higiénéjének megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására, érzelmi, szeretetteljes környezet biztosítására.

Általános cél olyan személyiség szerkezet fenntartása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) pszicho szociál egyensúlyra törekszik.

Feladata a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiség tulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozását, az abúzus és deviancia megelőzését, a harmonikus társkapcsolatok és az empátias készség alakítását.

A pszicho higiénés egészségfejlesztés területei:

- ✚ Egészséges életvezetés
- ✚ Stresszelhárítás
- ✚ Egészségre káros szokások megelőzése
- ✚ Érzelmi nevelés

1.3.2.1. Egészséges életvezetés

(egészséges életvezetés, hibás viselkedés megelőzése, kezelése)

Az egészséges életvezetés óvodai tartalma az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a korai prevenciót és az egészségételen szokások korrekcióját jelenti.

Célunk, megóvni a gyermekeket az idegrendszerére ható káros hatásoktól.

Feladatunk az egészséges személyiségfejlődés biztosítása a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, **kimerültségtől**.

A feltételek biztosítása:

Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy biztosítsa a folyamatosságot, ugyanakkor rugalmas legyen.

A napirend egyes tevékenységei biztosítják a gyermekek számára a cselekvés és a pihenés lehetőségét.

A rendszeresen visszatérő és ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára.

Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió).

Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő, így a családi munkamegosztás fontosságára, az apai és anyai hivatás szépségét emeljük ki.

1.3.2.2. Stressz – elhárítás

A stressz a szervezetnek a külső ingerekhez való alkalmazkodó képessége, amely véges és kimerítő. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedési zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások **elhárításában rejlik**.

Célunk az idegrendszeri, - lelki egészségvédelem.

Feladatunk a stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz- hatások és helyzetek elkerülésével, illetve a stressz hatások kompenzációja.

A feltételek biztosítása:

Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak.

Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény.

Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sürgetést és a várakozást.

A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót.

Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

1.3.2.3. Egészségre káros szokások mellőzése

A pszicho higiénés nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás, drogozás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, az elhízás és a cukorbetegség megelőzése.

Az óvodai nevelés területén célunk, hogy olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladatunk, hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságát.

Legjobb propaganda a jó példa, a helyes életvitel és harmonikus, derűs létünk.

1.3.2.4. Érzelmi nevelés

Az óvodás korú gyermek, jellemző tulajdonsága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célunk állandó értékrendünk megteremtésével az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása.

Feladatunk a gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása. A szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, mely elősegíti az önbizalom, a pozitív én-kép kialakulását.

A feltételek biztosítása:

Kiemelt feladatunk a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja.

Különös gonddal figyelünk a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű és esetleges migráns gyerekek beilleszkedésére.

A csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése fontos feladat, ilyen az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása.

Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek-felnőtt tiszteletére épülő bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedése és a szeretet.

Törekvésünk, hogy a gyermek-gyermek kapcsolatban is jelen legyenek ezek az értékek.

1.3.3. Szocihigiénés egészségfejlesztés

A szocihigiénés egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttélésből adódó feladatait öleli fel. A társas, közösségi együttélés közös értékrend, közös cél és cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását végzi.

Célunk, hogy a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készítse elő, szeretetteljes együttműködésben, együttműködésre való részvételre nevelje.

Feladatunk, hogy zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása a személyiség kreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve- utánzás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést.

A szocihigiénés egészségfejlesztés területei:

- ✚ Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés
- ✚ Egészségpropaganda

1.3.3.1. Esélyegyenlőség biztosítása és integrált nevelés

Célunk a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása, szeretetteljes együttműködésben való óvodai légkör megteremtése.

Az óvodai integrált nevelés célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján a 3-7 éves integrálható fogyatékos vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a normál óvodai nevelés során részükre folyamatos és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté váljanak.

Feladatunk az óvodapedagógus részéről a másságnak a gyermekközösség irányába történő elfogadtatása, minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérüléseire tekintet nélkül.!

Az óvodai nevelés azon fogyatékos gyermekek részére nyújt adekvát fejlesztési lehetőséget, akik önkiszolgálásra képesek, fogyatékoságuk olyan mértékű, hogy a közösségi nevelés feltételei között a beilleszkedésre képesek, ismereteik, jártasságaik, készségeik fejleszthetők.

A feltételek biztosítása:

Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk.

Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek, hasonló jogokkal vegyen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata.

A törvényben foglaltak szerint nyitottak vagyunk az integráló nevelés feladataira, intézményünk objektív lehetőségeit szem előtt tartva.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez a megfelelő szakemberek segítségére számítunk (orvos, védőnő, szakszolgálat...)

1.3.3.2. Egészségpropaganda

Az egészségpropaganda az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztését, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértését, megkedveltetését, a megvalósításra irányuló mozgósítást jelenti. Ez valamint, az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való mozgósítás, illetve felesleges igénybevételének elkerülésére irányuló felvilágosítás a feladata.

A betegségek korai felismerése, a szűrővizsgálatokra történő mozgósítás, az időszakos és rendszeres gondozás igénybevétele az egyén és a társadalom egészség-védelmének, az egészségfejlesztésnek a feladata.

Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul segítségével az óvoda valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl.: dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, a szív védelme, az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás, stb.)

Célunk a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.

Feladatunk modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása egészségpropaganda a szülők körében – az egészségesebb választásra való törekvés képességének fejlesztése.

Ezen melléklet az Újpestrei Óvoda 2013-as Helyi Pedagógiai Programjának 1. számú melléklete alapján készült.